Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

In hoc corpore continentur tripartite historie ex Socrate Sozomeno et Theodorico in vnu[m] collecte et nuper de greco in latinu[m] translate libri numero duodecim ... Cassiodori senatoris iam ...

Cassiodorus, Flavius Magnus Aurelius

Augustensis, [ca. 5.II.]1472

Incipit liber quintus

urn:nbn:de:bsz:31-323790

Visual Library

Marcello aūt denuo ꝓiecto eccłiaꝫ ancyranā baſiliꝰ rurſus inuaſit. Lucius aūt hadrianopoleos ferro vinctꝰ in carcere moritur. Tantū q̄ꝫ valuerūt q̄ de athanaſio dicebanť. ꝗ velut ĩ immenſū furorē cadēs impator eum vbicunq̄ꝫ reppererēť. iuberet occidi. Et cum eo theodolū et olippū preſules eccłiarū tracenſiū. Igiť athanaſiū imparatoris volūtas non latuit. ſed preſciens fuga dilapſus ē et minas p̄ncipis declinauit. Cuiꝰ fugā declarauerūt arriani precipue narciſſus neronianis ep̄s georgius Laodicius et Leonciꝰ tūc antiocene preſul eccłie. Is enī cū preſbr̄ eēt dignitate priuatꝰ ē. Quia cū mł̄iere euſtolia noīe degens et turpem ſuſpicionē celare volēs. genitalia ſibimet noſcitur abſcidiſſe et de cetero quidem fiducialiť cū muliere viuebat Poſtea vero ſtudio impatoris conſtantij in antiocena eccłia ordinať ep̄s poſt ſtephanum qui primitus ſucceſſerat placito Hec igiť de his dicta ſufficiāt. xxxix.

E O tempore conſtantinopoli macedoniꝰ tenebat eccłias paulo ſcꝫ amputato predicto hoc modo. Qui de impatore preſumēs xp̄ianis commouit bellū et non minꝰ q̄ꝫ ꝗ tyrāni eo tp̄e faciebant. Suadēs enim impatori ut ei eccłias vaſtāti ferret auxiliū. egit vt lege firmarenť quecūq̄ꝫ peſſime agere nitebať. Muniēs autē ſemetipſ monaſterijs plīmis que ip̄e ꝓp̄a voluntate ĩ conſtantinopolitana vrbe conſtituit et pactis epoꝝ ĩ circuitu poſitoꝝ frequenter dicit afflixiſſe pauli dogmata ſapiētes Et primū quidē eos eccłijs expulit deīde vero cōmunicare ſibi coegit Ita vt plīmi plagarū immanitate deficerent alij vero ſubſtācijs alij humana ciuilitate ꝑuarenť. Alijs in frōtibꝰ caracteres ponerenť ut eēnt hꝰmodi ſigno notati. Hec itaq̄ꝫ faciebant p omnes oriētis vrbes precipue tn̄ conſtantinopoli. Quā pſecutionem primo tardantem macedonius auxit ep̄s. Helladice ꝟ ciuitates illirici et heſperie partes manebūt immote.

HISTORIE TRIPERTITE LIBER QVARTVS EXPLICIT FELICITER

INCIPIT LIBER QVINTVS

Sequuntur tituli capituloꝝ libri quinti

Quia defuncto conſtāte rurſus arriani conſtancium aduerſus athanaſiū incitarūt. Primū·
Q athanaſius in ſatiſfactione ſue fuge retulerit. Secundū·
Quid rurſ⁊ athanaſi⁊ de geſtis georgij ī lib° de fuga ſua retulerit· iij
Quēadmodū britannio ſit priuatus imperio · Quartū·
De gallo ceſare et de ſigno crucis qd̓ tūc apparuit ī celo. Quītum
De Fotino hereſiarche eius ꝗ damnatione. Sextum·
Fides expoſita ſirmio et de diſputatione Fotini. Septimum·
De Oſio hiſpano. Octauum·
De Magnencio tyranno et de tirannide ſiluani. Nonum·
De reſultatione iudeoꝝ et de tiranni peremptione · Decimū
De iuliano ceſare et quia iulio ſucceſſit liberius . Vndecimū·
De ecio heretico· xij De inimicis athanaſij· xiij·
De ſinodo apud mediolanū facta xiiij De exilio epoꝝ orthodoxoꝝ qd̓ athanaſius in fuge ſue ſatiſfactione conſcripſit. xv
Dialogus inter liberiū et conſtanciū geſtus et quomodo liberius exilio fuerit deſtinatus· Sedecimū.
Quō liberi⁊ ꝑ aditōez romanaꝝ matronaꝝ ab exilio ſit reduct⁊· xvij
Quomodo eudoxius antiocenū vſurpauit epiſcopatū. x viij·
De ariminenſi concilio et de contentionibus ibi factis . x i x·
Epiſtola conſtancij ad ariminenſes et epiſtola orthodoxoꝝ epiſcoporum ad imꝑatorem conſtanciū, x x·
Epiſtola ariminēſis concilij ad imꝑatorē conſtanciū, x x j·
Quia diſcedētib⁹ epiſcopis fuerat conſtanci⁊ indignatus . x x ij·
De ſinodo in nicea thracie celebrata , Viceſimumtercium·
Quomodo athanaſius furorē denuo conſtancij declinauit. x x iiij·
Quomodo paganis inſultātib⁹ furꝫ iuſticiā ꝓphetauit, x x v·
Que mala per Georgiū in alexandria geſta ſint. x x v j·
Lr̄e damaſi et ceteroꝝ ad illiricū dē dcliū ī nicea trachie fcꝫ. xxvij·
Ex literis athanaſij de ariminenſi concilio, x x v iij·
Que mala macedonius in conſtantinopolitana vrbe cōmiſit et qa poſt hec offendit imꝑatorem . x x i x·
De leoncio antiocheno epō et ecio qui magiſter fuit eunomij· x x x·
De eudoxio qui antiochenū inuaſit epiſcopatū et de terremotu in nicea bithinie geſto, xxxj·

De concilio ſeleucia celebrato, xxxij. .ᵒnenſibꝰ. xxxiij
De legatis concilij ſeleucie et de examinatione eccij et de geſtis arimi-
Quomodo affirmauerint fidē ariminenſ concilij, xxxiiij
Et eccijū depoſuerint ſimul et alios, xxxv.
Pro qua cauſa ſit cyrillus hieroſolimoꝝ depoſitus, xxxvj.
Enumeratio expoſitionū hereticarū pꝰ nicenū ꝯciliū, xxxvij.
Quia eudoxius arrianis poſt antiochenū conſtantinopoleos inua
ſit epiſcopatū. xxxviij. De praua eccij doctrina. xxxix.
De crudelitate georgij apud alexādriā et qui pꝰ cyrillū hieroſolimoꝝ
tenuerunt epiſcopum. xl.
De macedonio et macedonianis. xlj.
De his que rurſū ab arrianis contra ipſos arrianos geſta ſűt et quō
euſtachius nequiciam patefecit eudoxij et epiſtola conſtantinopoli-
tani ꝯcilij ad Georgiū alexādrinū ꝯdēnātes eccijū cū ſcriptis eiꝰ. xlij.
De eunomio. et quō zyzico fuerit ordinatus et inde rurſus fuerit ex-
pulſus hereſeos auctor extiterit. xliij.
De appollinare patre ſimul et filio et eoꝝ hereſe. xliiij.
Quomodo iacobi epi orationibꝰ perſarū rex non potuit preualere
romanis. xlv. .ᵒtis Quadrageſimūſextū
De concilio denuo apud antiochiam congregato de vnitate trinita-
De tranſlatione ſancti Melecij ad antiochenū epatū. xlvij.
Quia expulſo melecio euzoiꝰ arrianꝰ antiochie ordinatꝰ eps. xlviij.
De conſtantia euſebij ꝓpter meleciū, xlix.
Quomodo iulianꝰ negata xpiana religione bellū contra conſtan-
tium preparabat et de morte conſtancij. Quinquageſimum.

THEODORICVS

Breui ſiquidem tempore pretereunte defuncto occidentis impatore conſtante cō-
ſtanciū fautores arrij concitauerūt ꝯtra athanaſiū ad
eius memoriam reuocantes: Quaſi ipſe fuiſſet qui ei
fratrem fecerit inimicū. Ita ut pene diſruptis nāe vinculis vſqȝ ad
bella deſcenderent. His incitationibus conſtancius motus nonſolū
expelli. ſedetiam perimi ſacratiſſimū athanaſiū impauit. Et mittēs
quendam Sebaſtianū ducem. cum maxima militari manu velut
erroneū iuſſit interimi athanaſiū. Quomodo aūt et ille cū exercitu

venerit · et ille diffugerit· ipſe qui paſſus et mirabiliter liberatus eſt
meliꝰ enarrabit. Nam ī ſatiſfactione fuge ſue ſic ait, Secūduꝫ·
VErūtamē exq̄rant etiā modū diſceſſionis et agnoſcant a ſuis
Erant enī arriani cū militibꝰ concurrētes ut eos accenderent
et ignorantibus nos oſtenderent. Et licet ſine vlla compaſſione ſint
vel audiētes · tamē confuſi quieſcant. Erat itaqꝫ iam nox et aliqui
populoꝝ ad vigilias venerāt, Expectabat' futura die collectio. Dux
autē repente aſtitit cū militibꝰ vltra quinqꝫ milibꝰ·habentibꝰ ſcilicet
arma et gladios enudatos·arcus·ſagittas et vectes, Et eccliaꝫ ipſe cir
cumdedit ſtatuens milites ſibimet coherentes·ut nullus poſſet egre=
dientiū ab eccia eoꝝ manꝰ euadere. Ego vero irrationabile iudi=
cans in tanta confuſione populū derelinquere· et non magis ante
illos pericula ſuſtinere reſidēs in ſede precepi ut diaconꝰ pſalmū le=
geret populi reſponderēt·quoniā ī ſeculū miſericordia eius· et ſic oēs
in domos ſuas abirēt. Sed duce poſtea ingrediēte et militibꝰ ſacra=
riū circūdātibꝰ ut nos cape potuiſſent clerici quidē qui ſunt inuenti
ſimul et populi clamabāt poſcentes ut et nos diis cederemꝰ vna cū
populo. Ego vero magis e diuerſo dicebā nō nos diſcedere niſi oēs
ſingillatim prius exirent. Surgens itaqꝫ oratione facta ſic prece
pi vniuſos abſcedere meliꝰ eē dicēs me piculo ſubiacere q̄ꝫ quēlibet
eoꝝ excipe leſionē, Egrediētibꝰ igit' plīmis et reliq̄s ſuſeq̄ntibꝰ q̄daꝫ
monachi q̄ ibi nobiſcū fuerāt·et aliq̄ clīcoꝝ aſcēdētes traxerunt nos
Et ita teſtis eſt ipſa veritas·militibꝰ aliis ſacrariū circumdātibꝰ aliis
ꝑ eccliaꝫ diſcurrētibꝰ ꝑ mediū eoꝝ dn̄o iter dāte atqꝫ cuſtodiēte·picl'a
cuncta tranſiuimꝰ Deū magnifice glīficātes q̄m neqꝫ ppl'm neci tra
didimꝰ ſed etiam quatenꝰ ſaluaret' actū ē· et manꝰ querentium nos
effugē preualuimꝰ, Socratꝭ· iiii·
QVe etiā georgius eodē tp̄e ī alexādria geſſerit·ipiꝰ athanaſii q̄
hec paſſus ē·voce narremꝰ · ī libͦ enī q̄ꝫ de fuga ſua dſcripſit·
hec ait Igit' ī alexādria ſurrexerunt denuo nos querentes occidere
et facta ſūt nouiſſima peiora prioribꝰ. Repēte nāqꝫ milites circūdā=
tes eccleſiā ꝓ orationibꝰ prelia celebrabāt. Ingrediēte nāqꝫ quadra=
geſima georgiꝰ ex cappadocia ab eis miſſus auxit mala q̄ illoꝝ calli=
ditate didicerat. Poſt ſeptimanā nāqꝫ paſche virgines mittebant' ī
carcerē epi vincti a militibꝰ ducebāt'. Orphanoꝝ et viduarū domꝰ

abripiebantur et inuaſiones ĩ domibꝰ agebant᷑· et noctibꝰ xp̄ianis ponebant᷑ domꝰ· et fratres clericoꝝ ꝓ fratribꝰ ꝑicula ſuſtinebāt, Hec quidē peſſima ſed grauiora poſtea ſūt preſūpta, Septimana enĩ que fuit poſt ſcēm penthecoſten populus heiulans ē egreſſus ad cimiterium orationis cauſa eo ꝙ omnes cōmunionem georgij declinarent.

Sed hoc agnoſcēs ille nequiſſimꝰ concitauit ſebeſtianū ducē manicheū. Qui cū multitudine militū arma gladios euaginatos· arcus ſagittas qȝ ferentiū facto impetu · In ipō die dn̄ico ſuꝑ populū irruit · Et paucos orātes inueniēs cū iam ꝑlimi diſceſſiſſent· talia geſſit qualia ab eis decebat impleri. Incendio nāqȝ facto ſtatuēs virgines ſecus ignē cogebat eas ut ſe profiterent᷑ arrianas. Cūqȝ eas cerneret eē victrices et de igne nullo modo cogitare ſic eoꝝ vultus lacerauit ut vix agnoſci poſt tp̄a potuiſſent, Tenēs aūt et xl viros tormēto nouiter diſcerpſit. Sectis nāqȝ de palma virgis et habētibꝰ ſuos aculeos eoꝝ dorſa ita verberibus lacerauit ut quidam eoꝝ ſepiꝰ a medicis inciſi ꝓpter ſpinas que eoꝝ dorſibus inherebāt. Alij vero dum non ferrēt tormēta ſint mortui. Eos autē qui viuere potuerūt et quandā virginē exilio deputauit in maximā ſtatim ciuitatē, Corpora vero mortuoꝝ ꝑmo quidē reddi nō paſſus ē· ſꝫ celauit inſepulta relinquēs ea ut quaſi tanta crudelitas latere videret᷑, Hoc aūt agūt qui mētis errore deſipiūt. Nā cum parētes mortuoꝝ gauderēt quidem ꝓpter confeſſionē flerent aūt ꝓpter corpora defunctoꝝ potiꝰ eoꝝ impietatis iudicia ꝑſonabāt, Poſt hec autem ex egipto atqȝ libijs exilio deportauerūt ep̄os Ammoniū Mumgaiū Filonē Hermepleniū Ipſinoſirim Nilamonē Agathonē Anagamphū Ammoniū Marcū Draconchiū Adelphiū Athenodoꝝ et preſbros hieracen et dioſcorū Et ſic eos acerbiſſime ꝑ itinera cōpulerūt ut quidā eoꝝ ĩ ipſis itineribꝰ alij vero ꝑ exilia morerent᷑, Fugauerūt aūt ep̄os plus triginta habētes ſtudiū ſꝫm achab ut ſi poſſent amputarēt penitus veritatem.

THEODORICVS

Super hec igit᷑ athanaſius etiam conſolatorios libros virginibus illis ſcripſit que crudeliſſimas pertulerāt paſſiones dicēs inter hec. Propterea nemo veſtrū ſit triſtis · licet et ſepulturā vobis denegēt impij· et prohibeāt vos offerri. Nam uſqȝ ad hoc nequicia peruenit arrianoꝝ ut et portas clauderēt· et circa ſepulc̄re loca veluti

demones reſiderent ne quis ſepeliret᷑ fidelium dictorum, Hec ergo et
his ſimilia Georgius in Alexandria faciebat, Sanctus autem
Athanaſius nullū locum munitū cautele ſue putabat, Cum vtiqꝫ
aut viuum eum deduci aut mortuum decollari· aut caput eius im-
perator iuſſiſſet ſibi auferri, Pro qua re premiū maximum compro-
miſit hꝰmodi aliquid nuncianti.

SOCRATES

IMPERATOR INTEREA IN YLLIRI-
cum caſtrametatus eſt cogebat enim eū publica neceſſitas · et maxi
me betranionis qui per milites Auguſtus fuerat appellatus, Cunqꝫ
veniſſet in ſirmium· mutuo federibus habitis · Betranionem vidit
actumqꝫ eſt ut milites qui eum conſtituerant tranſirent ad fauorem
conſtancij. Quo facto ſolum Conſtanciū imperatorē auguſtum
voce emiſſa clamauerūt . Cunqꝫ de Betranione nulla memoria fie-
ret Ille repente ſentiens ſe traditū ad pedes ſe proſtrauit imperatoris
Porro conſtancius auferēs eius coronam ſimul et purpuram clemē
ter ei locutus eſt·monens·ut ſub ſcemate priuato quieſceret · Quod
vtiqꝫ eius etati potius conueniret ꝙ haberet nomen ſollicitudinibꝰ
onuſtatum , Iuſſit qꝫ ſumptus vberrimos ex publicis functionibus
exhiberi. Cunqꝫ in proſa bithinie betranio moraretur Conſtancius
ſcripſit ei dicens · Quia multorum bonorum ei cauſa fuiſſet quē a
tantis cogitationibus et malis ſibi prouenientibus liberaſſet nec ſe
benefeciſſe quia que ſibi preſtare debuerat illi potius impendiſſet, v·

SOZOMENVS

HVnc igitur imperator Gallum conſobrinum ſuum ceſarem
fecit·Cui ſuum nomē imponens in ſyriam antiochie deſtina
uit ut partes per eum cuſtodirentur orientales, Quo antiochiā ve-
niente circa orientem ſignum ſaluatoris apparuit, Columna nanqꝫ
ſub ſpecie crucis in celo viſa maxima miraculo conſpicientibus fuit
Alios autem ſuos duces cum multo exercitu contra magnenci-
um deſtinauit , Ipſe vero in ſyrmio morabat᷑·et rei ſuſtinebat euen
tum, Tunc igit᷑ et fotinus eccleſie preſul aperte dogma quod ipſe
compererat exponebat,

DIcebat enim, Deus quidem omni- Sextū. Socrat.
potens vnus qui proprio verbo condidit vniuerſa. Ante ſe-
cula vero natiuitatem et exiſtētiā filij dicē fugiebat. Sed ex Maria
natum docebat Chriſtum. Socrates.

QVamobrem tumultu ſurgente iuſſit imperator concilium in
ſirmio congregari. Conuenit q3 illic ex oriētalibꝰ q̄dē Marcꝰ
arethuſe et Georgius alexandrinꝰ quem remoto gregorio ordinaue-
rant arriani. Venit etiam Baſiliꝰ expulſo marcello ancyre preſule
Pangracius peluſij. hyſpacianꝰ heraclie. Occidentaliū vero valens
mpreſenꝰ et tunc famoſiſſimꝰ hoīm Oſius corduba pontifex pariter ī
vicijs. Iſti ſiquidem pꝰ ↄſulatū Sergij et Nigriani quo anno ꝓpt̄
belloꝝ turbas nullus conſulum fuerat ſolēniter ordinatꝰ. cōuenerūt
in ſirmio et photini dogma ſabellij q3 libienſis. et Pauli ſamoſateni
ſepe cognoſcentes repente damnarunt. Sozomenꝰ

POſt hec de fide ꝓpoſitiones ediderūt vnam grece. aliam latine
multum ſibimet textu ſenſu q3 ↄcordes. Socrates.
Fides expoſita ſirmio ſub preſentia imperatoris conſtancij.

NVnc etenī quaſi antiqua fidei dogmata reprehēdentes alias
ꝓpoſitiones de fide ſanxerūt. Et vnam quidē attico eloquio
marcus edidit arethuſe ſʒ cum romana lingua concordiam nō ha-
bentem neq3 ſermone neq3 compoſitione ſʒ nec ipſi grecitati conueni-
entem. Vnam nanq3 latine a marco compoſitam hic ſubiungam
Secundam vero quam in arimino poſtea legerunt. loco ꝓpo po-
nimus dum ea que ibi geſta ſunt dixerimꝰ. Vtraq3 tamē in grecita-
tem conuerſa ē Marcus ergo hoc modo expoſitiōē de fide dictauit.

Capitulum Septimum. De Fide.

CREDIMVS in vnum deum patrem omnipotentem crea
torem et factorem vniuerſorum. ex quo oīs paternitas in celo
et in terra noīat. Et in vnigenitum eius filiū dn̄m nr̄m ihesum xp̄3
qui an̄ oīa ſcl'a ex p̄re natus eſt deū ex deo lumē ex lumine. Per quē
facta ſūt oīa in celis et in terra viſibilia et inuiſibilia. Verbum ex-
iſtens et ſapientia et lumē verū et vita. Qui nouiſſimis diebꝰ ꝓpt̄
nos inhumanatus eſt ex ſancta virgine et crucifixus et mortuus et
ſepultus et reſurrexit a mortuis tercia die et aſcendit ī celum et ſedet
in dextera patris. Et venturus eſt in conſūmatione ſeculi iudicare

viuos et mortuos et reddē vnicuiq3 ſm opera ſua · cui⁹ imperium
ſine fine exiſtens · in ſcl'a ꝑmanet infinita · Erit enim ſedens in dex=
tera patris non ſolū in hoc ſcl'o · ꝫ etiam in futuro, Et in ſpūm ſan
ctum paraclitum id eſt conſolatorem quē promittēs apl'is poſt aſcē=
ſionem ad celos eē mittendum ut doceret et commoneret · eos vniuē
ſa tranſmiſit, Per quem etiā ſanctificant᷑ aīe credētium.
In eo veraciter eos qui dicunt ex nō exiſtētibꝫ filiū aut ex altera eēn=
tia et nō ex dei, Et quia erat tempus · aut ſcōm qn̄ nō erat · alie=
nos nouit ſancta catholica ecc̄ia, Rurſus igitur dicam⁹ · Siq̄s
patrem et filiū duos dicit deos anathema ſit, Et ſiquis dn̄m xp̄z an̄
ſcl'a filiū dei miniſtrantem pr̄i ad creatiōez vniuerſoꝝ nō ↄfitet᷑ ana
thema ſit. Siquis ingenitū aut partē ei⁹ ex maria natū dicere
preſūmit · anathema ſit · Siquis ſm preſcientiam an̄ maria dix
erit filiū eē et non an̄ ſcl'a ex pr̄e natū apud deū eē et ꝑ ip̄m oīa fc̄ta
anathema ſit, Siquis ſubſtātiam dei dilatari aut contrahi dixe
rit · anathema ſit, Siq̄s dilatam ſubſtātiā dei filiū dixerit facere
aut dilatationē ei⁹ ſubſtātie filiū noīauerit · anathema ſit, Siq̄s
affectiuum aut prolatiuum verbum dixerit dei filiū · anathema ſit
Siquis hominē ſolū dixerit filiū qui ex Maria ē anathema ſit,
Siquis deum et hoīez ex Maria dicens deum ingenitū eūdē in=
telligit · anathema ſit. Siquis illud qđ ſcriptū ē Ego de⁹ ꝑmuˢ
et ego p⁹ea et p̄t̄ me nō ē de⁹ cū ī deſtructiōe idoloꝝ et deoꝝ nō exiſtē=
tiū dictū ſit ad deſtructionē magis vnigeniti an̄ ſcl'a dei iudaice ꝑce=
pit · anathema ſit. Siquis audiēs verbum caro factum ē · verbū
in carnē mutatā mutauerit · aut ↄuerſione facta ſuſcepiſſe carnem ·
anathema ſit. Siquis vnigenitū filiū dei crucifixū audiens · cor=
ruptionem aut paſſionem aut conuerſionem · aut mutatiōez aut ꝑ=
emtionem ſuſtinuiſſe dicit · anathema ſit, Siquis qđ ſcriptū eſt
Faciam⁹ hoīem non pr̄em ad filiū dicē · ꝫ ip̄m ad ſemetip̄m aſſerit
dixiſſe deum · anathema ſit. Siquis contra iacob nō filiū tanq̄ ho
minem luctaſſe · ꝫ ingenitū deū ad pr̄em ei⁹ dixerit · anathema ſit.
Siquis illud quod ſcriptū eſt · Pluit dn̄s a dn̄o nō de pr̄e et filio
perceperit · ſed ip̄m a ſemetip̄o pluere dixerit · anathema ſit. Pluit
enim dn̄s fili⁹ a dn̄o patre, Siquis audiens dn̄m patrem · aut
filiū dn̄m · et dn̄m patrem et filiū · et dn̄s a dn̄o dicēs · duos aſſeruerit

deos · anathema ſit, Non enĩ coaptamꝰ filiũ patri · ſꝫ ſubditum no=
uimus. Neqꝫ enĩ deſcendit in corpus ſine volũtate patris neqꝫ pluit
a ſemetipõ · ſed a dño, Auctoritate quippe prebẽte patre · neqꝫ ſedet a
dextris a ſemetipõ · ſꝫ audit dicente pr̃e · Sede a dextris meis, Si=
quis patrem et filiũ et ſpũm ſanctum vnã pſonã dicit · anathema
ſit. Siquis ſpũm ſanctũ paraclitum dicens · genitũ aſſerit deum
anathẽa ſit · Siq̃s · ſic docuit nos nõ aliũ dicit paraclitũ pret̃ filiũ
ait enim · Et aliũ paraclitũ mittet vobis pr̃ quẽ rogabo ego · ana=
thema ſit. Siquis ſpũꝫ patrẽ dicit patris aut filij anathema ſit,
Siquis patrem et filiũ et ſanctum eiꝰ ſpũꝫ tres dicit deos · ana
thema ſit, Siquis conſilio dei tanq̃ꝫ creaturarũ factum aſſerit fi=
liũ dei anathema ſit. Siquis nolente pr̃e natũ filiũ dixerit · ana=
thema ſit. Non enim inuitus et vim paſſus pat̃ neceſſitate nat̃ali
quaſi nolens genuit filiũ · ſꝫ ilico ut voluit etiam ſine tempore et ſi=
ne paſſione ex ſemetipõ genuit eum, Siquis ingenitum et ſine
principio dicit filiũ tãq̃ꝫ duos ſine pĩcipio et duo ingenita dicens et
duos faciens deos · anathema ſit. Caput enĩ eſt et principiũ omniũ
filiꝰ, Caput aũt eſt xp̃i · deus, Sic enim ad vnũ oĩm pĩcipiũ q̊d eſt
ſine principio ꝑ filiũ pie oĩa referunt̃. Rurſus autẽ ſubtilit̃ inſpici=
entes · chriſtianum ſenſum dicimus · Siquis chriſtum filiuꝫ dei
ante ſecula miniſtrantem patri ad omnem creationem non dixerit ·
ſed exquo ex maria natus eſt extunc dicit filiũ chriſtum eſſe vocatũ ·
et inicium percepiſſe ut deꝰ eſſet ꝫ anathema ſit · ſicuti ſamoſatenus

Alia fides expoſita Sirmio latine quam nos ex greco trãſtuliꝰ.

Octauum.

QVoniam de fide placuit quendam fieri tractatũ · omnia cau=
te queſita ſunt · et expoſita Sirmio ſub preſentia Valentis &
Vrſacij ac Germanij et ceteroꝝ. Conſtitit vnum deum eſſe pr̃eꝫ
omnipotentem · ſicut etiam in omni orbe terrarum annunciatur &
vnum vnigenitum filium eius hieſum chriſtum dominum et deum
ſaluatorem qꝫ noſtrũ ex eo ante ſecula genitum, Duos autem deos
non oportere dici quoniam et ip̃e dñs ait · Ibo ad patrem meum · &
ad patrem veſtrum deum meũ et deum veſtrum · Propterea et oĩm
deus eſt ſicuti etiam apoſtolus docuit · Iudeoꝝ deus non ſolũ noĩe
et grecorum et gentilium ꝫ vtiqꝫ · Quoniam circumciſio ex fide et

prepucium per fidem et quidem omnia conſonant et nulla remanē
videt̄ diſcordia, Quia vero multos mouet ſermo latinus ſubſtātie
qui greca lingua dicitur Vſia ut ſcrupuloſiſſime cognoſcat̄ omou
cion hoc eſt eiuſdem ſubſtantie· aut omoucyon id eſt ſimilis ſub=
ſtantie, Non oportet horum ſermonem quondam omnino fieri men
tionem neq; de his exponi apud eccleſiam, Propter hanc cauſam ac
rationem quia in ſanctis ſcriptis nihil tale conſcriptum eſt· et quõz
hec ultra humanā ſcientiā intellectumq; ſunt. Et quia nullus poteſt
generationem filij narrare · ſicut ſcriptum eſt · Generationem eius
quis enarrabit ? Hoc enim ſciendum · ſolum patrem noſſe· quem=
admodum filiū generaret, Et rurſus filiū quomodo ipē de patre ſit
genitus, Nulli vero dubium eſt maiorem eſſe patrem honore et di=
gnitate atq; diuinitate et ipō nomine paterno eſſe potiorem, Teſtifi
cante ipō filio · Qui me inquit miſit pater maior me eſt. Et hoc eē
catholicum· nullus ignorat duas perſonas eſſe et patris et filij, Et
patrem eſſe maiorem· filiū vero ſubiectum cum omnibus que ei pat̄
ſubiecit eis , Patrem vero initiū non habere · inuiſibilem· immor=
talem · et impaſſibilem eſſe · filiū vero natum ex patre deum ex deo
lumen ex lumine , Et hui9 natiuitatem ſicuti predictum eſt · nullū
noſſe niſi ſolum patrem· Ipſum vero filiū dominum et deum no=
ſtrum carnē ſeu corpus · hoc eſt hominem aſſūpſiſſe ſicut et angelus
annunciauit et omnes ſcripture docēt et maxime ipē apl's doctor gē=
tium hominem aſſūpſit Chriſtus ex Maria virgine per quē paſſus
eſt Apex aūt totius fidei et firmamentum eſt · ut trinitas ſeruetur ſp
ſicut in euangelio legimus · Euntes docete omnes gentes baptizan=
tes eos in nomine patris et filij et ſpiritus ſancti, Integer aūt atq;
perfectus eſt numerus trinitatis, Paraclitus vero ſpūs ſanct9 per
filiū miſſus venit ſcd̄m promiſſionem· ut apl'os et omnes credentes
ſanctificaret. His iḡ explanationibus etiam poſt damnationē pho=
tinum conſentire et ſubſcribere ſuadebant promittentes ei reddendū
epatum· ſi p penitentiā anathematizaret dogma qd̄ ipē compererat
et in eorum ſentenciam conſonaret, Ille vero eorum quidem ꝯpoſi=
tum non ſuſcepit ; ſ; prouocauit eos ad diſputandum , Quapropē
definito die imperatoris volūtate conuenerunt preſentes epiſcopi et
ſenatorum non pauci quos preceperat adeſſe diſputationi princeps

Inter quos reſtitit photino Sabinꝰ eccleſie tunc Ancyre preſul ꝫ ex=
ceptoribus voces eorum conſcribentibus. Magnaqꝫ certamina ſer=
monum inter vtranqꝫ partem facta noſcuntur victusqꝫ photinus dã=
natus eſt et in fuga conſiſtens. de cetero libros vtraqꝫ lingua confi=
ciebat quoniam neqꝫ latino ſermone videbatur ignarus, Scripſit quoqꝫ
contra omnes hereſes proprium ſtudens dogma firmare. Et de photi=
no quidem hec dicta ſufficiant. Sciendum tñ quoniam Sirmio
conuenientes epiſcopi penitentia ducti ſunt ꝫ In expoſitione fidei la=
tina lingua prolate. Poſt editionem nanqꝫ ſibi eam contrariam
iudicabant, Quam ſtuduerunt ab epiſcopis qui iam ſubſcripſerãt
reddi. quoniam celabatur a plurimis. Imperator autem edictis queri
precepit editionem ipſam ſupplicium minatus ſiquis eam celaſſe cõ=
pereretur, Sed neqꝫ terror deſtruere potuit quod ſemel fuerat inſtitutũ
eo quod apud multos haberetur. Et de his quidẽ iſta dixiſſe ſufficiat,

Nonum.

QVia vero et Theodoſio Hiſpano inuito illic veniente fecimꝰ
mentionem breuiter etiam de eo dicendum ẽ. Ante paululũ
tempus iſte vir molimine arrianorum fuerat miſſus exilio. Tunc aũt
ſtudio eorum qui Sirmio conuenerunt eum vocauit imperator. volẽs
eum aut ſuaſione aut neceſſitate concordare preſentibus. Hoc enim
facto maximum fidei eorum putabatur eẽ teſtimonium. Quapropter
ſicuti dixi ex neceſſitate venit. et dum eis conſentire reſpueret tormẽ=
ta longeuus plagas quoqꝫ perpeſſus eſt, Vnde etiam neceſſitate vehe=
menti expoſitionibus tunc editis conſenſit atqꝫ ſubſcripſit. Hunc
ergo terminum habuerunt que tunc Sirmio geſta noſcuntur, Im=
perator aũt Conſtantius morabatur Sirmio et belli quod gerebat cõtra
magnentium expectabat euentum. Sozomenꝰ. x.

INterea Magnencius ad ſeniorem perueniens romam ꝫ multos per=
emit ſenatorum ac populi, Agnoſcens quoqꝫ vicinos eſſe contra ſe Con=
ſtancij milites abſceſſit ad Gallias occidentalis partis. Cunqꝫ illic
bellum ſepius inter alterutros exerceret modo iſti modo illi victores
eſſe videbantur. Nouiſſime aũt deuictus Magnẽtius fugit in Myr=
ſam quod eſt gallie caſtrum. Videnſqꝫ ſuos milites quaſi de poſiti=
one triſtes. ſtans celſiore loco eos nitebatur allocutionis cõſuetudĩe
confortare. Tunc illi fauorẽ ſolitũ Magnentio exhibere preparari

e diuſo nolētes clamabāt oēs·Conſtanti auguſte tu vincas, Hoc Augurium magnentius traxit ad ſemetipm· tanqȝ ei non diuinitꝰ concederet imperiū· et ꝓpterea reliquens caſtrum ad vlteriora tēde:bat. Sequentibꝫ aūt Conſtancij militibꝫ circa mōtem ſeleuciū facta congreſſione ſolus fugiens venit ī Lugdunenſem vrbē comperiēs ſuam matrem ⁊ fratrem quem ceſarem conſtituerat. Nouiſſime in:terfecit et ſemetipm ꝯſulatu Conſtancij ſexto·et conſtancij galli ſcdo auguſti die· xv· Non poſt multum vero tempꝰ Decennius alr̄ eiꝰ frater ſemetipꝫ ſtrangulauit. Sed neqȝ ſic circa rempublicā quieſ euenit, Nam poſt paululū apud gallias occidentales ſiluanꝰ qdā tirannus eſt exortus quem duces conſtancij velociter ꝑemerunt. xj·

POrro iudei in dioceſi ceſarie paleſtine reſiſtentes· vicina loca turbabant et ſumentes arma temptabant reſultare romanis Poſt hec itaqȝ Gallus ceſar cum antiochie degeret ſ exercitu deſtinato eos apprehendit ciuitatemqȝ vaſtauit, Cumqȝ videret ſibi proſpe geſſiſſe felicitatem nō ferens acceſſit ad tirannidem·et non inſinuāſ imperatori ſuam intentionem queſtorem vocabulo magnū·et Do:micianum prefectum orientis occidit, Ob quam rem conſtantiꝰ in:dignatus euocauit eum. Qui cum contemnere non valeret·pergebat ad principem, Cumqȝ contra inſulam flacroueſſen veniſſet· cū illic conſtantiꝰ precepit interimi, Duodecimum·

POſt paululū vero tempus Conſtantinꝰ imperator Julianū galli fratrem ceſarem conſtituens contra barbaros direxit in gallias. Gallus vero ſeptimo conſtancij conſulatu et ſuo tercio ita perimitur. Julianꝰ ſequenti conſulatu arbitionis et iuliani conſtituitur ceſar die ſeptimo menſis nouembris, Sozomenus,

SVblatis itaqȝ tirannis requiem videbatᷣ habere conſtantius et deſerens ſirmiū veniebat ad ſeniorem romam illic volens triumphum de tirannicis exercere manubijs. Credens aūt ea occa:ſione poſſe vtriuſqȝ partis epōs in dogmate concordare rurſus ſinodum in italia celebrandam eē conſtituit. Interea Juliꝰ cum· xv annis romanam rexiſſet ecciaȝ moritur· Cui ſucceſſit Liberius.

SOCRATES, Ca· xij·

IGITVR · IN · ANTIOCHIA · Sirie alter · hereſi=
archus emerſit ecius cognomēto ſine deo. Is enim eadeꝫ que arrius
ſapiebat ſed ab arrianis ſe ſegregabat · eo ꝙ arriū ī ſua communiōe
recepiſſent qui ſicuti predictum eſt aliud mente gerens aliud voce ꝯ=
feſſus ē · dum terminum ſinodi nicene ſuſcipiens ſubſcripſiſſet volēs
circumuenire tūc principem ꝓpterea ergo arrianos etius declinabat
Erat nanqꝫ is etius prius hereticus et vehemētiſſime defendere arrij
dogma videbat᷑. Eruditus enim aliquantulū Alexandria reuerſus
eſt et veniens in antiochiam ſirie vnde oriundus erat · a leoncio tūc
antiocheno pontifice diaconus ordinat᷑. Tunc ergo venientes ad ſe
diſputationibus ſophiſticis eludebat. Hoc enī faciebat ſequēs cathe=
gorias Ariſtotelis diſputans · et quedam commēta concinnans que
non ſentiebat neqꝫ ab eruditis intentionem Ariſtotelis agnouerat
Ille nanqꝫ ꝓpter ſophiſtas tunc deridentes philoſophiam hoc opus
iuuenibus exercitationis cauſa conſcribens dialecticam ſophiſtis ꝑ
huiꝰmodi contentiones oppoſuit. Contemplatiui aūt philoſophi
libros platonis et plotini declarantes · ea que artificioſe ab Ariſto=
tele ſunt conſcripta redarguunt. Sed Ecius contemplatiuum docto
rem non habens ī cōmendationibus ſophiſticis perdurauit. Quā=
obrem nec intelligē potuit quomodo ſit ingenita generatio · & quē=
admodum quod naſcitur coeternū generanti. Parum ergo imbutꝰ
erat etius et diuinarū literarū ignarus tantūmodo in contentiōibꝰ
preparatus · Quod etiam quilibet ruſticus facere poteſt · et dum nec
veteres qui eloquia chriſtiana fuerant interpretati legiſſet · aſſere=
bat ſe multum gaudere libris clementis et affricani · nec non et ori=
genis cum vtiqꝫ fuerint illi viri totius ſapientie virtutibus eruditi ·
Fecit igit᷑ is epiſtolas ad imperatorē conſtantinum et alias quaſdā
contentiones inuoluens et quedam cōmenta conficiens. Quamob=
rem etiam ſine deo vocabat᷑. Et licet eadem que arrius vindicaret
tn̄ a ſuis non valentibꝫ intelligere ꝑ perplexionibꝫ ſilogiſmotū eiꝰ ·
cum eadem que illi ſaperet putabatur hereticus · et propterea corū
pulſus eciā credebat ipſe illꝰ potiꝰ cōmūicare noluiſſe. Hactenꝰ enim
ex illo ſūt q̄ tūc q̄dē etiam nec aūt eunomiāi vocāt᷑ · Poſteriore nāqꝫ
tꝑe eunomiꝰ notariꝰ eiꝰ eruditꝰ ab eo editiōeꝫ eiꝰ hereticā diuulga=
uit. Sꝫ de Eunomiano locis ꝯuenientibꝫ explanabimꝰ.

INimici ſiquidem fidei putantes ſe tempus inue- Sozomenus.
niſſe contra defenſores eius valde apud pr̄cipem laborabāt. ut ecc̄ijs
pellerent̄ omnes qui ab eis videbant̄ ee̅ depoſiti tanq̄ꝫ alterius fidei.
Vel quia viuo conſtante. imperatori conſtantio reſtitiſſent. ita ut
fuiſſet pene ad bella prouentū, Precipue tn̄ athanaſiū accuſabant. q̇
inuidie nimietate neqꝫ conſtante viuo et conſtancio cum ſe diligere
profitente. ab eius moleſtia recedebant. Sed antiochia congregati
narciſſus cilex. theodorus tachie. et theognius nicenus. patrophilꝰ
ſcitopoleos. minophātis epheſius et alij circa triginta ſcripſerūt oēſ
vniuerſis epis. q꞉ cont̄ ſanctiones ecc̄iaſticas alexandriam athana-
ſius remeaſſet nec in concilio ſine culpa fuiſſet inuentꝰ. Et videbāt
ut neqꝫ cōmunicarēt ei neqꝫ ſcripta dirigerēt. ſed georgio qui ab eis
fuerat ordinatus, Verū athanaſio nullus hinc ſermo fuit, xv.

IGitur deuicto magnencio. cum ſolus conſtanciꝰ romanoꝝ tenuiſ-
ſet imperiū omni ſtudio laborabat. ut occidentales epi̅ conſentirent
eis. qui conſubſt̄itialem eſſe patri filiū denegabant. Et hoc faciebat
nolens a primordio aperte vim facere. ſed eis callide ſuadere. ut in
decreto contra athanaſiū ab orientalibus ep̄is habito conſentirent.
Sperabat enim q꞉ ſi cōmuni decreto damnaret̄ athanaſius facilius
ſuam volūtatem in religione compleret, Socrates.

NVnc igitur in italiam conuenerūt ep̄i orientalium nō multi
quoꝫ plurimos eoꝝ aut ſenectus aut itineris lōgitudo ꝓhibu-
it. Occidentaliū vo̅ plus q̄ꝫ trecēti petentes ut precepto principis con-
ciliū mediolani celebraret̄. Vbi cōuenientes orientales an̄ oīa cont̄
athanaſiū decretū fieri cōmunit̄ poſcebant ut hoc facto penitꝰ ei adi-
tus alexandrie clauderet̄. Quod dum ſenſiſſent paulinus gallicane
treuereus. dionifius albe metropolis italoꝝ et euſebius vercellenſis
epiſcopi. Quia ad deſtructionem fidei orientalis epiſcopi contra
athanaſium agere molirentur. Surgentes magna voce
clamabant dolū et circumuētionem ꝑ ea que gerebantur chriſtiani-
tatis dogmatibus irrogari. Non enim veras contra athanaſium
culpas dicebant cum ad retractationem fidei talia probarentur in-
uenta. Illis ergo talia proclamātibus ꝯciliū tūc ſoluit̄ epoꝝ.

THEODORICVS

DEPOSITO ſiquidem athanaſio aliam heretice fidei ex= ponere voluerunt doctrinam, Sꝫ neutrum hoꝝ perduci potu= it ad effectum · cum preſente principe clamaret · quia iniuſte age= batur et impie, Quo facto et ipſis eccłijs ſunt expulſi et in vltimis ter re finibꝫ habitare precepti. Quod rurſus mirabilis athanaſius hꝰ modo in illa ſatiſfactione conſcribit. Quis tantum poterit me= morare quantum illi geſſerunt ? Tunc eccleſijs pacem habentibus et populis per collectas orātibus, Pontifex quidē romane vrbis li= berius et paulinus galliarum metropolitanus epſ·et dioniſius ita= lus· lucifer metropolitanus inſularū ſardinie· et euſebius ex italia omnes epi·boni et predicatores veritatis arripiuntur · et traduntur exilio nullam hn̄tes culpam niſi quia in arrianam noluerunt con= ſentire veſaniam · neqꝫ in calumnias ſubſcripſerunt noſtri. De maximo aūt et optimo ſine et vere confeſſore Oſio·etiam loqui ꝺdo ſupfluum· omnibus enim notum eſt qui etiam hunc exilio deporta ri fecerunt, Non enim ignobilis · ſed cunctis noſcitur eſſe notiſſimꝰ Cui nanqꝫ non prefuit ſinodo ? Aut recte loquens non ſatiſfecit vniuerſis ? Que ecc̄ia huiꝰ patrocinij memoriā non habet ? Quis aliquando dolens cum veniret ad eum nō remeauit ſanus ? Quis indigens cum petiſſet non meruit quod popoſcit ? Et tn̄ contͣ hunc talia preſumpſerunt · quia impietatis eorum molimina cognoſcēs noluit ꝯᴘra ſubſcriptione firmare.

Socrates.

IGitur imperator illos quidem mittit in exiliū, Generale vero conci lium fieri cogitabat·quatenus omnes orientales epiſcopos veniētqꝫ ad occidentem ſi poſſet concordes efficeret, Quod cum propt̄ itineris ſpacia difficile videret duplicem tractauit ſinodum celebrari : ut in arimino quidem itali qui tunc aderant conuenirent · oriētales aūt in nicomedia bithinie ciuitate. Hoc ergo imperatore tractāte effectꝰ non euenit ut voluit. Ne vtrū enim concilium ſibimet concordauit ſed vtrunqꝫ diuiſum eſt nam·neqꝫ arimino conuenientes alterutris inter ſe conſonare potuerunt : et orientales in ſeleucia iſaurie con= gregati aliud ſciſma ſunt paſſi Quod ſuo loco narrabitur.

THEODORICVS. Ca. xvj.

Ego ſiquidem liberij ꝑ omnia famoſiſſimi habitum pro veri=
tate dialogũ contra conſtanciũ volo referre · quõ a fidelibus
illius temporis eſt conſcriptus. Is enim poſt iuliũ ſilueſtri ſucceſſorẽ
romanam gubernauit eccleſiam .

Diſputatio conſtancij impatoris et liberij romani pontificis .

CONSTANCIVS · IMPERATOR · dixit
Nos eo ꝙ chriſtianus ſis et epiſcopus noſtre ciuitatis · dignũ
hoc iudicauimus · ut euocantes te moneremus ꝫ quatenus cõmuni=
onem ſceleſtiſſimi athanaſij · ut ineffabili ſupbia detenti abnegare
non differas, Hoc enĩ terrarũ · orbis pene fieri comprobauit · et ſino=
dalis ſentencia alienum eccleſiaſtica cõmunione decreuit. Liberi⁹
eps dixit. O imperator ꝫ iudicia eccĩaſtica decet cum maxima ꝓferri
iuſticia · Quapropter ſi videtur pietati tue diſceptationem iube con
ſtitui et ſi apparuerit athanaſius condemnatione dignus · tũc ſcđm
eccleſiaſtice conſequentie formam ꝓferat̃ in eũ digna ſentencia . Nõ
enim poſſibile eſt condemnare virũ de quo nihil examinatum eſt .

Conſtancius imperator dixit, Vniuerſus mundus adiudicauit
eius facinora ꝫ ꝗ ille ſicut ab initio tempus illudit. Liberius eps
dixit, Quicunqꝫ ſubſcripſerũt non ipſi viderũt que geſta ſunt · ſed
ꝓpter gloriam et timorẽ · et ne a te ꝯtumelias paterent̃ acquieuerũt

Imperator dixit · Quid eſt gloria et timor et contumelie ꝫ Li=
beri⁹ dixit · Quicunqꝫ gloriam dei non diligunt · tua magis dona
preponunt , Quem ergo iſti non viderunt · non examinantes ad=
iudicauerunt quod ẽ chriſtianitati alienum. Imperator dixit, In
facie utiqꝫ condemnatus eſt · in concilio contra eum pariter decreue
runt omnes totius orbis epiſcopi. Liberius dixit nunqꝫ ĩ preſen=
tia ſui homo ille adiudicatus eſt, Quicunqꝫ enim tunc conuenien=
tes condemnauerunt eum · diſcedente athanaſio a iudicio ſentenciã
protulerunt, Euſebius eunuchus dixit . In niceno ꝯcilio alien⁹
a catholica fide ꝓbat⁹ ẽ, Liberi⁹ dixit · quinqꝫ ſoli iudicauerũt ex his
qui cum eo nauigio venerunt ad mareote · quos miſerunt ad accu
ſationem eius · ut contra eum geſta conficerẽt, Horum itaqꝫ qui de=
ſtinati ſunt · Duo ſunt mortui theodorus et theognius reliqui vero
tres viuunt hoc eſt mariſi⁹ · valens et vrſacius ab his qui miſſi ſũt
ſardice. Propter hanc cauſam ſinodus celebrata eſt , Qui in ſinodo

libellos obtulerunt·veniā poſtulātes·quō in marcote ꝑ calumnam
ex vna parte contra athanaſiū geſta confecerūt, Libellos eorū nec
pre manibus habemus. Cui horum nos credē et cōmunicare con=
uenit imperator? His qui eū primitus damnauerunt · et veniam
poſtea popoſcerunt·an eis qui adhuc hec accuſare contendunt?
Epictenus epiſcopus dixit·O imperator non fidei cauſa hodie neqꝫ
iudiciorum ecclīasticoꝝ ſmonem facit·ſꝫ ut apud ſenatores in roma=
na conſtitutos vrbe glorietur quaſi ſupauerit principem. Impa=
tor ad liberium dixit·Subuerſor es totius orbis·quō tu ſolus homi=
nem vindicas nefandiſſimum·et orbis terrarum pacē eccleſie qꝫ diſ=
ſoluis. Liberius dixit·Non ego ſolus doleo qd̄ fidei cauſa minuitur
Nam et antiquitus tres ſoli reperti ſunt reſiſtentes p̄cepto regis,
Euſebius eunuchus dixit. Impatorē nr̄m nabuchodonoſor feciſti?
Liberiꝰ dixit· Non· Sꝫ ꝙ ita irrationabiliter adiudicandus eſt
homo qui non eſt examinatus. Hec ergo peto·primitus generalem
proferri ſubſcriptionem confirmantem fidem in nicea ꝯplatam · ut
ita reuocatis ab exilio frībus noſtris · et in locis xp̄is reſtitutis ſi hi
qui turbationes pariūt in eccleſijs viſi fuerint aplice fidei ꝯſentire,
Tunc apud alexandriam conuenientes omnes·vbi et accuſatus et
accuſatores ſūt et defenſores eoꝝ·et examinata cauſa poſſumꝰ ꝓferre
ſentenciam. Epictenꝰ epiſcopus dixit · Sed cenſus publicus non ſuf
ficit ſubuectioni epiſcopoꝝ, Liberiꝰ dixit·Ecclīaſtice cauſe publico
cenſu non egent·Ecclīe nanqꝫ ſufficiunt vſqꝫ ad mare poucere ſuos
epiſcopos, Imperator dixit · Quam dudum epiſcopi dederunt
formā·ſolui nō poteſt. Plurimoꝝ nāqꝫ epōꝝ debet valē ſentēcia, Tu
ſolus es q̄ amicicias illiꝰ ſcelerati defendis. Liberiꝰ dixit, Impator
nunqꝫ audiuimꝰ abſente accuſatore iudicem accuſati ſcelera profer=
re·Nec ut xp̄a videntꝰ odia, Imperator dixit·Oībus equidem no
cuit in communione · nulli tamen ita ſicut mihi. Cui dum nō ſuf=
ficeret interitus fratris mei maioris · neqꝫ beate memorie conſtantē
ceſſauit in meis inimicicijs frequentem impellere niſi maiori man=
ſuetudine nos detenti impellentis momēta temperaſſemus · Nulla
itaqꝫ mihi victoria ē nāqꝫ contro magnenciū vel ſiluanū · niſi illū
ſceleſtū ab ecclīaſticis rebus expulero. Liberiꝰ dixit · Noli per epōs
vindicare tuas inimicicias. Manꝰ enim ecclīaſticoꝝ ad ſanctificandū

vacare debēt, Quapropť ſi tibi videtᷣ iube euocari ad loca propria
ſacerdotes·et ſi concordes apparuerint·ei quem nos in pn̄ti defendi=
mus·ſm̄ fidē orthodoxam ī nicena ſinodo conſtitutam· tunc ꝯueni=
entes prouidebunt pro mundi pace · et homo qui non peccauit·nō
reprobetur iniuſte. Imperator dixit · Vnum eſt quod decreuimus
Nolo enī te amplectentem eccleſiaſticam cōmunionem · rome denuo
deſtinare·et propter ꝯcordiam pacis ſubſcribēs·romam reūtere.
Liberiꝰ dixit. Rome iam fratribus valedixi·Maiores enī ſūt ecc̄ia=
ſtice ſanctiones q̄ȝ romane habitatio ciuitatis, Imperator dixit ·
Ergo trium dierum ſpaciū ad deliberationē hn̄s, Si vis ſubſcribere
romam reuertere aut certe cogita · in quem vis deportari locum.
Liberius dixit· Spaciū triū dierū · rationem nequaq̄ȝ poteſt mu=
tare·Quapropť vbi vis dirige me, Imperator aūt poſt duos di=
es examinato liberio et nequaq̄ȝ a ſuo ꝓpoſito reuocato·iuſſit eum ī
beriam trachie exilio deportari. Egrediēte aūt liberio impator ad ex=
penſas quīgentos ſolidos ei deſtinauit. Tunc liberius deferenti
dixit · Vade da eos impatori · Opus enim habet ſuis militibꝰ ero=
gare. Similiter et auguſta tantos ei direxit. Liberiꝰ dixit·Redde
hec impatori opus enim habet ad expenſas militū ſuoꝝ, Si autem
impator hec non opus habet·det eos auxencio et epicteto · Illi enim
opus hec habēt, Dum q̄ȝ ab eis nihil accepiſſet euſebius eunuchꝰ
obtulit ei alios ſolidos. Cui liberius ait. Totius orbis ecc̄ias deſola
ſti · et tanq̄ȝ dānato mihi hec affers; Vade prius et imbuere ut ſis
xp̄ianꝰ, His ita geſtis poſt tres dies nihil accipiēs miſſus ē ī exiliū.
Veritatis itaq̄ȝ ꝓpugn̄tor et victor·trachiam ſicut iuſſū xviij
fuerat vſq̄ȝ ꝑuenit. Duobusq̄ȝ tranſactis annis· conſtancius
rome venit. Procerum vero ſenatorum q̄ȝ ꝯiuges rogabant viros
ſuos ut conſtancio ſuplicarent quatenus paſtorem gregibus reſtitu=
eret, Aiebant enim quia niſi flecterēt animum principis eos ipſe re=
linquerēt ad paſtorem illū maximū ꝓperarēt, At illi dixerūt. Nos
furorem principis formidamꝰ nec forte aliquā veniam ꝓmeremur
Sȝ vobis inquiūt magis parcet rogātibꝰ forſitan et vnū alteriꝰ
fiet Aut preces ſuſcipit aut ſi flecti nequiuit ſine aliqua iniuria vos
dimittet. Hoc conſiliū mulieres ille laudibus maximis proferende
percipiētes · cum ornatu ſolito adierunt imperatorem · quatenus ex

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

veſte ſublimi inſignes eas ac nobiles arbitratꝰ · reuerētiā eis habēt et parceret, Adeuntes enim principem tali voce clamabant · Miſere tante ciuitatis paſtoris prouidentiam non habētis que lupoꝝ patet inſidijs. At ille reſpondit · Non egere paſtore alio ciuitatē magnū eē nanqꝫ pontificem qui eoꝝ curam habet. Poſt nanqꝫ liberiū quidā diaconus eius noīe Felix fuerat ordinatus. Is expoſitam in nicea fi=dem inconcuſſe ſeruauit · ſꝫ corruptoribꝰ eiꝰ ſine diſcretione commu=nicabat. Nullus habitantium rome in baſilicam ingreſſus eſt · cū ille intus aſtaret. Hoc aūt etiam matrone ille imperatori dixerunt, Qua gratia flexus precepit inter omnes egregiū reuocari · ut vtqꝫ ecc̄iam gubernaret ɔmuniť . His ergo literis ī circenſi ſpectaculo relectis populus clamabat iuſtam eſſe principis ſentenciam ; ut ſic dupliciť coloribus diuiſi ſūt ſpectatores ſic oporteret alterum his al=terum alijs preſidere, Cum ergo primitus principis literis ſic fauiſ=ſent poſtea commoti ɔmuni voce clamauerunt. ' Vnus deus vnus chriſtus vnus epš. Ipſas enim voces et ego iuſtū ponere iudicaui, Poſt has vō xp̄o amabilis populi pias et iuſticia exornatas vocꝫ ſanctiſſimus quidem liberius ē reuerſus · Felix aūt recedēs hītauit aliam ciuitatem,

SOCRATES.

EA tempeſtate Leoncio moriente qui hereticum ecium diaco=num ordinauerat eudoxius germanicie epiſcopꝰ que eſt ciuitas ſy=rie cum eēt tunc rome preſens · finxit ſibi cauſam neceſſitatis incum=bere · Et imperatori callide locutus quaſi ciuitas germanicioꝝ eius prouidentia atqꝫ cuſtodia indigeret · petijt ut remearet ad propria. Quem princeps nihil proſpiciens abire dimiſit. At ille cubiculari=os cooperatores habēs relicta ciuitate ſua antiocenū vſurpauit epa=tum fouere nanqꝫ ſtudebat etium . Ob quam rem niſus eſt concili=um facere ſacerdotum et ordinationem ei reſtituere diaconatus · qđ nequaquam geſtum eſt · eo ꝙ magis valeret odium contra etium ꝗ̄ eudoxij deſiderium , Et de his quidem noſſe tantū ſufficiat.

·Decimumnonum.

HORVM · IGITVR · QVI · ARIMINO=

uenerunt orīētales ea que athanaſio geſta ſunt · taciturnitati

tradentes· ad conſiliū ſe occurriſſe dicebāt. Quoꝝ ſtudio coherebant
vrſacius et valens qui ab initio quidem arrianū dogma tenuerant
In medio aūt concilio omouſianis ꝯſenſerant· dato libello romano
pontifici ſicut iā dictū ē. Iſti nanqꝫ ſemper ad partes ꝓ tempore va:
lentiū declinabant · Quoꝝ adiutores erant Germiniꝰ Auxencius
Dimophilus et Gaiꝰ, Dum ergo in concilio preſentiū alter aliud
ꝓponere conaret̄· tūc vrſacius et valens dicebant, Omnia q̄ de fide
dicta ſūt debere ſuſpēdi· et ſuſcipiendam nouellā expoſitionē quam
paulo an̄ ſirmio ꝯueniētes ediderant. Hec dicentes et cartulam pre
manibus habētes legi fecerūt ſcḋm expoſitionē fidei ſirmio prolatam.
Quam ibi quidē ſicuti predixi celauerūt· arimino aūt oſtēſa ē cuiꝰ
exēplar hoc eſt. Expoſita fide preſente dn̄o noſtro ꝯſtācio ꝯſulatu
euſebij et hypacij ſirmio xj· kal· Junias.

Credimus in vnū et verū deū patrē omnipotētem· creatorem
et opificem omniū. Et in vnū vnigenitū filiū dei an̄ oīa ſcl'a
et an̄ omne principiū· et an̄ omne qḋ opinari poteſt tempus· an̄ oēꝫ
perceptibilem opinionē· natū impaſſibiliter ex deo per quem et ſcl'a
perfecta et oīa facta ſūt, Natū aūt vnigenitū ſolū ex ſolo de patre ·
Deum ex deo ſimili generanti patri ſcḋm ſcripťas. Cuiꝰ generationē
nullus nouit niſi ſolus qui genuit eum pater, Hunc nouimꝰ vni:
genitū eiꝰ filiū nutu paterno veniſſe de celis ad deſtructionē peccati·
Et natū ex Maria virgine· et cū diſcipulis ꝯūſatū et omnem com:
pleſſe diſpenſationem ſcḋm patnā volūtatem· crucifixū et mortuū · et
ad inferos deſcendiſſe· et qui ibi erant diſpenſaſſe. Quem ianitores
videntes et pauentes et die tercia reſurrexiſſe et cū diſcipulis ꝯūſa
tum et quadragita diebus expletis in celos aſcendiſſe· et ſedere a dex:
tris patris · et venturū nouiſſima die in gloria patris ad reddendū
vnicuiqꝫ ſcḋm opa ſua. Et in ſpm ſanctū quem vnigenitꝰ dei fili:
us hieſus chriſtus mittere compromiſit generi hominū ꝯſolatorem·
ſcḋm qḋ ſcriptū ē : Vado ad patrem meū et rogabo eū et aliū conſola:
torem mittet vobis ſpiritū veritatis. Ille ex meo accipiet et docebit ꝫ
cōmemorabit voƀ oīa, Nomen ꝟo ſubſtātie eo ꝙ ſimpliciter a pa:
tribus poſitū apl'is ignoret̄ et ſcandalū faciat, Et quia nec ſcripťe
hoc ꝯtinēt placuit abrogari et omnino nullam memoriam ſubſtan:
tie ī deo eē de cetero eo ꝙ diuine ſcripťe nuſquam de patris ſubſtātie

filijqꝫ meminerint. Similem vero dicimꝰ filiū patri ꝑ oīa ſicuti ſan
cte ſcripture dicunt et edocēt, His itaqꝫ lectis conſurgentes quibꝫ
hec diſplicebant aiunt, Non fide agentes huc venimus, Integra nā
qꝫ ſeruamꝰ que percepimus ab initio · ſed magis ut ſiqua circa hec
nouitas ſit omnino prohibeamꝰ, Si hec ergo que lecta ſunt nullam
faciunt nouitatem apta iam anathematizate hereſim arrianā · ſicut
et alias hereſes regula ecc̄ie tanꝙ blaſphemias abiecit. Quia enī
blaſphemū arrij dogma turbas ecc̄ie · que etiā nec ſūt atqꝫ ſediciōes
toto orbi terrarū valde notiſſimū eſt. Hec ergo ꝯpoſicio dum ab Vr
ſacio et valente et reliquis ſuſcepta non fuiſſet ad plenū : diuiſit ec
cleſiam. Alij nanqꝫ his q̄ arimino lecta ſunt conſenſerunt alij ꝟ ni
cenam denuo roborauerūt fidem. Deriſerunt aūt conſcriptionem
illiꝰ lectiōis et maxime athanaſius alexandrine ciuitatis ep̄s ī ep̄la
quā ſuis familiaribus deſtinauit. Quam qui legit inueniet ꝙ forti
dictione ſit plena, Theodoricus,

DIcebant enim arriani conueniētes arimino · volētes heſperijs
ſuadere ſimplicibus · quia non oportet ꝓpt̄ duo verba q̄ nec
inuenirentur aſcripta ſeparari corpus eccleſie : Sꝫ ſimilem ꝑ omnia
ꝯfiteri filiū genitori ſubſtātie vero tacere nomen. Sed fallaciam
ſentientes horum omouſiani pontifices eos abdicauerunt, Ipſi vero
literis inſinuauerunt imꝑatori ꝓꝓam volūtatem dicentes · filios ſe
eſſe patrum niceni concilij pariter et heredes, Socratꝭ

HOc tamen ſciendum · quomodo ſinodus quidem vrſacium &
et valentem auxenciū et germiniū gaiū et dimophilum eorū
qꝫ ſocios condemnauit arrianū dogma anathematizare fugiētes : q̄
propter hanc damnationem indignati ad principem celerit̄ venerūt
portantes lectam in concilio fidem, Theodoricus,

Apertius autē integrā fidei regulā eorum ep̄la ad conſtantiū
ſcripta monſtrauit. Cuius verba hec ſunt.

EPISTOLA ARIMINENSIS CONCILII AD CONSTANCIUM DESTINATA.

DIuina iuſſione et precepto pietatis tue olim dogma : xix ·
tizata confidimꝰ · In ariminū nanqꝫ ex vniūſis occidentalibꝫ
ciuitatibus omnes ep̄i ſimul conuenimꝰ ut et fides catholica cogno
ſceretur eccleſie · et qui contraria ſapiūt panderentur. Multum nāqꝫ

diſceptantibꝰ nobis. Inuenimꝰ optimū eſſe ſtatutā fidem antiquitꝰ permanere quam etiam ꝓphete euangelia nec non apl'i. p ihesū xp̄ꝫ dominū noſtrū predicaſſe noſcunt̄ qui et tui regni ꝓtector tue ꝗꝫ ſalutis auxiliator ē. quatenꝰ hanc tenentes cuſtodiamꝰ et cuſtodientꝗꝫ ad finē vſqꝫ ſeruemꝰ. Incongruū enim nefandū ꝗꝫ videt̄ ex his que recte iuſte ꝗꝫ definita ſūt aliqͦd ꝑmutare id ē hoꝝ que nicea cōmuniter cū glorioſiſſimo cōſtantino tuo patre et impatore deliberata atqꝫ defixa ſunt. Quoꝝ doctrina atqꝫ ſenſus diſcurrit et predicatus ē in omniū hominū auditus et mentes. Hec fides ſola arrianā hereſim expugnauit et perdidit per quam in illa ſola ſed etiam relique hereſes ſunt damnate. Cui vere addere quicqꝫ incautū ē et auferre piculoſum. Et ſiquem hoꝝ alterū fiat erit inimicis facultas agendi que volunt. Quapropt̄ Vrſacius et Valens quōꝫ participes et cōcordꝗꝫ arriani dogmatis erant a nr̄a ſūt cōmunione ſegregati. Quam ut reciperent cognoſcētes delicta quibꝰ peccauerūt penitentiam atqꝫ veniam poſcebant et ſcripta eoꝝ hec ita ſe habere teſtant̄ p que criminū veniā oſecuti ſunt. Erat enim tempꝰ quo hec geſta noſcunt̄ qn̄ mediolano ſinodꝰ celebrata eſt preſentibꝰ ecc̄ie romane preſb̄ris. Cognoſcentes ſimul etiam poſt mortem digniſſime memorie nominandi conſtantini cum omni integritate et examinatione oſcriptam expoſuiſſe fidem. Qui cū ab hac luce baptiſmate percepto diſceſſerit et ad premia debite pacis abierit. incongruū eē iudicamꝰ poſt illū aliquid nouitatis admittere tantos ꝗꝫ ſanctos ep̄os oſeſſores et martires et hꝰ dogmatis conſcriptores inuentores ꝗꝫ deſpicere. qui ſcd̄m antiquam ecc̄ie ſanctionem p oīa ſapuiſſe noſcuntur. Quoꝝ fidē deꝰ in tempora imperij tui tranſmiſit per dominū noſtrū ihesum xp̄m per quem tibi imperiū tale oceſſū eſt ut etiam noſtri orbis terminoſ obtineres. Rurſus ergo infelices iſti et ſapiētia viliſſimi preſūptōe nefaria impie cogitationis predicatores ſemetipſos annunciarunt et veritatis terminū mutare contendunt. Dum enim ſcd̄m tuū preceptū concilij iura celebrarent̄ illi conciliū ſue fallaciū nudauerūt. Nitebant̄ eni calliditate quadam atqꝫ ſedicione aliquid nouitatis inferre. Huiꝰmodi enim malicie captos inuenimꝰ germanū quendaꝫ et auxenciū atqꝫ gaiū hereſem contētionemꝗꝫ faciētes quoꝝ doctrina vana quidē exiſtens vniuerſam molē blaſphemioꝝ tranſcendē com-

probat, Qui cum viderent nos neq; ſue volūtatis eē concordes hoꝝ
que male ſape videbantᷣ a nr̄o ſe ꝯſilio mutauerūt ut quaſi aliud
conſcribere viderenť, Erat vero tempus breue qđ etiā eoꝝ aperuit vo
luntates, Sed ut non ſemꝑ eccleſiaſtice cauſe in eaſdē incurrant cō
cuſſiones. nā turba atq; ſedicio repetita vniūſa confundit. firmum
nobis viſū eſt. ut que duidū decreta ſunt. legaliter immutabiliter q;
ſeruentur. Perditos aūt viros a noſtra cōmunione ſecreuim⁹ Qua
cauſa legatos ad tuā manſuetudinē miſim⁹ concilij ſentenciā ꝑ no-
ſtram denūciātos epiſtolā. Legatis aūt ꝑ oīb⁹ iſta precepim⁹ ut ve
ritatem affirment ex priſcis et iuſtis rationib⁹ exponentes qui etiam
tuā religionem inſtruunt. quoꝫ non ſic ait. Vrſacius atq; Valens
erit pax ſiquid iuſtarū ſanctionū fuerit immutatū. Quomodo enī
pax eſſe credenda ē apud eos qui pacis iura ſubuertuntᷣ Conten-
tio enim et ſedicio ꝑ hec inter reliquas ciuitates eccleſiam romanam
potius oriť. Quapropť tue manſuetudini ſupplicam⁹ ut placidis
auribus noſtros legatos et oculo tranquillo reſpicias neq; ad iniu-
riam defūctoꝝ noui aliquid immutari ꝑmittas ſed permanere nos
ſinas in his que a progenitoribus definita atq; ſancita ſūt Quippe
quos oīa cum deliberatione cū ſcientia et ſpiritu ſancto celebraſſe cō-
fidim⁹. ea enim que ab illis nec innouanť credentib⁹ quidē incredu
litatem inferunt nō credentib⁹ vero credulitatem, Supplicam⁹ itaq;
ut precipias eos qui per diuerſa loca detinenť quos et etatis grauā-
men et anguſtia paupertatis affligit ad ꝓpria remeare. ne deſolate
ſublatis epīs videanť eccīe ꝑmanere, Super hec aūt etiā rogam⁹ ut
nihil his que iā terminata ſūt aut addať aut adimeť. ſed oīa inuio-
lata permaneāt que et a pietate tui patris ut tuis quoq; temporib⁹
ſunt ꝯſeruata neq; de cetero nos fatigari et a ꝓprijs parrochijs alie-
nos eſſe permittas. quaten⁹ epī cū ꝓpo ppl'o in pace orare et diuino
cultui vacare poſſint ſupplicantes deo pro pace tui imperij pariter et
ſalutis quam tibi diuinitas in ꝑpetuū largiať. Noſtri vero legati
epoꝝ ſubſcriptiōe et noīa deferunt. qui etiam lectione diuine ſcripťe
religionem tuam poterūt edocere. xxij.

Hec itaq; ſinodus ſcripſit et ꝑ epōs deſtinauit, Vrſacius autē
et Valens eoꝝ preuenīetes aduentū derogauerunt ꝯcilio oſtē
dentes impatori expoſitionem fidei quam portabant. Imperator

arriano dogmati fauēs indignat᷑ adūſus ſinodū et vrſaciū ac valē:
tem potius honorauit. Quamobrem qꝛ concilio fuerant deſtinauit
tardauerūt · non valentes impetrare reſponſū. Sero tñ ad ſinodū
conſtancius per pñtes ep̄os hꝰmodi ſcripta direxit.

Epiſtola imperatoris conſtancij ad ariminenſe conciliū.

COnſtancius victor ac triumphator auguſtꝰ vniuerſis epiſco:
pis arimino congregatis. Semꝑ equidē et ꝑ oībꝫ cogitare
nos de ſacra et adorāda lege · non ignorat veſtra benignitas. Nunc
aūt viginti quos veſtra ſapiētia deſtinauit ep̄os legationis ſue cau
ſam interim videre nequiuimꝰ · cū ſit nobis neceſſariū circa barba
ros iter et ſicut noſtis decet aīo puro ab omni cogitatiōe vtilitatem
diuine legis examinare. Juſſimꝰ ergo ep̄os in adrianopoli noſtrā
ſuſtinē regreſſionē ut cū reſpublica fuerit bñ diſpoſita tūc que geſſe:
runt audire poſſimꝰ. Veſtre ergo ſanctitati nō videat᷑ oneroſū eoꝝ
expectare regreſſū ut dū redeūt · noſtrū vobis referentes reſponſum
perducere poſſitis ad terminū que eccl̄ie catholice vtilia eē noſcunt᷑.
Has literas ſuſcipiētes epī talia denuo reſcripſerūt.

Epiſtola ariminenſis concilij ad impatorē cōſtātiū deſtinata.

LIteras clemētie tue ſuſcepimꝰ dñe deo amabilis impator · qui
bus continet᷑. Quia propter neceſſitatem publicam ⁊ interim non
potuiſtis noſtros vr̄os legatos. Nos qꝫ iubetis vt eoꝝ ſuſtineamꝰ ad
uentū donec que a nobis decreta ſūt · et noſtris progenitoribus con:
ſonare noſcunt᷑ ab eis pietas veſtra cognoſcat. Quamobrem et nec
per has literas profitemꝰ atqꝫ firmamꝰ nequaq̄ꝫ nos a ꝓpoſito nr̄o re:
cedere. Hoc enī etiā noſtris legatis iniunximꝰ. Supplicamꝰ igit᷑
ut aīo tranquillo et preſentes noſtre mediocritatis literas relegi iu:
beas · et illa que ꝑ legatos mandauimꝰ libēter accipias. Illud itaqꝫ
nobiſcū conſiderare tua manſuetudo debet · quāta ſit modo triſticia ·
quantꝰqꝫ meror ut beatiſſimis temporibꝫ tuis tante eccl̄ie priuate vi:
deant᷑ ep̄is. Et ꝓpterea rurſus tuam clementiam deprecamꝰ · dñe deo
amabilis impator · ut ante aſperitatē hiemis · ſi tñ vr̄e placet pietati
nos ad nr̄as eccl̄ias remeare precipias; Quatenꝰ etiā nec poſſimus
omnipotenti deo et dño ſaluatori noſtro xp̄o filio vnigenito pro tuo
impio ſollēnes celebrare cū populo laudes. Vicesimūquartum ·

SOZOMENVS.

Cum hec ſcripſiſſent et modicū ſuſtinuiſſent temp⁹. Impatore
nullū donāte reſponſū ad ciuitates ꝓpias receſſerūt. Princeps
autē cū pri⁹ concederet arrianā ſectam p eccl̄ias ſeminare. occaſionē
iniurie ſue illoꝝ habuit diſceſſionē dicēs ſe cōtemptū eo ꝙ pret iuſſi-
onem eius conciliū videret ēē ſolutū, Quapropt vrſacio et his qui
circa eū permiſſionē dedit contra eccleſias agendi fiducialiter quecūqꝫ
eis placuiſſet. Explanationem vero lecte in arimino fidei iuſſit per
eccleſias deſtinari; Precipiēs ut nolētes in ea ſubſcribere pellerent ec-
cleſijs ut in eoꝝ locis alij ſubrogarent epi.

SOCRATES

Acacius autē ei⁹qꝫ conſentanei ab italia diſcedētes venerunt
ad ciuitatē trachie noīe nicena, Quo breui tempore commo-
rantes aliud fecere conciliū. et lectam ī arimino expoſitōez fidei. grēco
interpretantes eloquio publicatā confirmauerūt et poſtea diuulga-
bant eam fidem que ab vniūſali cōcilio et dicta erat et edita nicena,
Vt ſimilitudīe nominis niceni ſimpliciores hac ſubreptione decipēt.
Putabant enī in nicena bithinie dictatā ēē fidē. Sed nihil profuit
eis tale commentū, Poſt paululū nanqꝫ confuſi atqꝫ deriſi ſunt,

SOZOMENVS

Interea ſentiens athanaſius ſibi inſidias preparari nequaq̄ ad im-
peratorē venire preſumpſit. neqꝫ hoc vtile iudicauit ſed electos ex egi
pto quinqꝫ epōs. inter quos ſerapionē themunenſem virū precipua
vita. ſanctū et ad loquendū valde copioſū. mittit ad principē tūc in
occidēte degentē, Cum quib⁹ etiā tres preſbiteros per quos ſibi pla-
caret impatorē. Et pro derogationib⁹ ſatiſfacerēt inimicoꝝ atqꝫ face-
rent que ei vel eccl̄ijs expedirēt. Quibus nauigantib⁹. paulo poſt li-
tere venerūt imperatoris euocantes eū. Ob quā rem et athanaſius
et populus eſt turbat⁹ Cum neqꝫ heretico imperatori obedire cautū
ēēt neqꝫ reluctari ſine periculo Verūtn̄ ire diſtulit et literarū portitor
ſine effectu reuerſus eſt. Supueniēte aūt eſtate veniēs ali⁹ ab impa
tore miſſus cum prouincie iudicib⁹ cogebāt eū cleroqꝫ idē nimis erat
infeſtus, Porro populū paratū vidēs ad bellū; etiam iſte reuerſus
eſt. Non multo poſt tempore congregant ex egipto et libia legiones

Et cū nunciatum fuiſſet celari athanaſium in eccleſia que vocatur
theone· aſſumēs milites dux eoꝝ et hilariū ab impatore denuo deſti=
natum inopinate fractis ianuis ī eccleſiā introiuit· et vbiqꝫ reqrēs
athanaſiū nō inuenit, Dicit̄ enī qꝛ ſepius diuino nuncio multa fu=
gerat pericula ſicut etiā deo prouidente hoc diſcrimē euaſit,

Sozomenus

E X his et huiꝰ modi factis ei a deo pronūciatis a paganis et he=
reticis appellabat̄ magus, Sermo nāqꝫ fert̄ eo ꝙ aliqn̄ eo ꝓce=
dente per ciuitatem · contigit a voluntate cornicularīā clamitare,
Quo facto aſtans multitudo paganoꝝ veluti mago derogantes pe=
tebant ut eis aperiret quid cornicula illa ſignificaret, Jlle vero fert̄
ſilentio dixiſſe ſubridens Cras latina lingua dies ventura ſignifica
tur. Hoc ergo clamans· triſtem vobis in craſtino ſignificat diem ꝑ
imperatoris romani iuſſionem, Et ita contigit ut athanaſij ſermo
licet deriſus fuerit · venerit ad effectū . Altera nanqꝫ die principis
litere venerūt ad iudices iubētes vt pagani ſua ingredi nō permit=
terentur ad templa · neqꝫ ſollēnes ſupſtitiones feſtiuitateſqꝫ celebra=
rent, Tunc ergo feſtiuitas eorū venerabilis qꝫ deſtructa eſt, xxviij ·

C Vm igitur frequenter ſicuti dictū eſt Athanaſius ꝑicula de=
clinaſſet clerus et populus ei fauēs tenebat eccleſias· donec prefectus
egipti et dux militum eiciētibꝫ eos et fauentibus georgio eas contra=
derent . Qui non multo poſt venit et eccleſias ſuo iure poſſedit,
Qui dum preter ſchema et mores ſacerdocij violētus exiſteret ·et ma
xime circa athanaſij laudatores · Quibus vtiqꝫ vincula et plagas
viris ac feminis velut tirannus inferebat · ſed ira accenſus populꝰ
pene ꝑemerat eum · niſi vix ereptus fugiſſet ad principem, Quo fa=
cto rurſus ſequaces athanaſij eccīas multo tempore tenuerūt, Quaſ
iterū veniens dux egipti · georgij noſcit̄ tradidiſſe fautoribꝫ. Poſt
hec autē exceptore principis veniente· multi alexandrinorum ſuppli=
cio traditi ſūt, Poſt quem etiam ipſe georgius terribilioꝛ ſuꝑuenit
et priori tempore magis odibilis · tanqꝫ qui mouerit principem ad
multorum necem, Cui utiqꝫ derogabant egiptij monachi quorum
gloriam multitudo vniuerſa ſequebatur · et vera eorum teſtimonia
iudicabat quia ſumme philoſophie virtute degebant,

T H E O D O R I C V S

QVia igitur expoſitam fidem ĩ nicea trachie omnes accuſabãt
milites veritatis et precipue habitantes heſperiã teſtant̃ litere
ab eis ad illiricum deſtinate, Quarũ literarum auctor fuit eṗs eccĩe
romane Damaſus qui poſt Liberiuꝫ pontificatus iura ſuſceperat·
multis virtutum ornat⁹ inſignibꝫ· habuitq; ĩ his literis nonagita
conſortes ex italia atq; gallijs in romana vrbe cõuenĩetes, Quorũ
noĩa ꝓpter multitudinem ponere diſtuli. Text⁹ aũt eṗle tal' ẽ

DAmaſus et Valerian⁹ et ceteri eṗi· dilectiſſimis fratribꝫ · xxix·
in illirico conſtitutis eṗis in domino ſalutem. Credimus
ſanctam fidem vr̃aꝫ in apoſtoloꝝ eruditione fundatam hanc tenere
et hanc populis vniuerſis exponere que videlicꝫ a conſtitutis patrũ
nulla ratione diſſenſit. Per quos iuſtũ eſt ceteros erudiri. Sed relati
one gallicanorum et venetiarũ fratrum quoſdam hereſibꝫ fauere co=
gnouim⁹, Quod malũ nonſolũ cauere debẽt eṗi ꝫ ſedetiam relucta=
ri cõtra ea que geſta ſũt imperitia aut ſimplicitate quorundã· ꝑuis
interpretatiõibꝫ deceptoꝝ· Varijs ergo doctrinis nõ decet labefactari
ꝫ magis patrum nr̃oꝝ roborari ſentencia, Auxenciũ igit̃ mediolani
precipue in hac cauſa dãnatum eẽ ſcriptũ eſt. Vnde iuſtum eſt oẽs
in vniuerſo romanoꝝ orbe doctores legis ea que legis ſũt ſape·et nõ
fidem doctrinis varijs maculare, Itaq; dum primũ hẽticorum ce=
piſſet nequicia pullulare ſicut etiam nec blaſphemia nefandorũ pa=
tet arrianoꝝ tunc pr̃es nr̃i trecenti decẽ et octo electi· habito tractatu
in vrbe nicena hunc murũ firmiſſimũ contra arma diabolica ſtatu=
erunt· et hoc remedio venena mortifera ſũt depulſa ut pater et filius
vnius diuinitatis vnius virtutis vnius magnitudinis debeat cre=
di vnius q; eſſentie ſiue ſubſtantie ſimul et ſpiritus ſanctus. Aliter
vero ſapientes alienos eẽ a nr̃a communione iudicauerũt· Quem
terminũ ſalutarem· adorabilemq; deliberatiõeꝫ· corrũpere quidam
alijs cogitatiõibꝫ atq; temerare voluerũt, Sed in iṗo ꝑncipio ab hiſ
iṗis qui in arimino renouare aut tractare compellebantur vſq; ad
hoc cauſa correcta eſt ut ꝯfiterent̃ alia ſibi circũuentiõe ſubreptum·
aut certe quia non intellexerũt patrum ſentencie in nicena conſti=
tute hoc eẽ contrariũ. Neq; enĩ preiudiciũ aliqđ fieri potuit ꝑ nume
rum arimino congregatum qñ conſtat neq; romanũ eṗm· cui⁹ añ
omnia decebat eos exſpectare decretũ neq; vicenciũ · qui tãtis annis

epiſcopatum inuiolabiliter cuſtodiuit · neqꝫ alios talibus prebuiſſe
conſenſum · maxime dum ſicut predixim⁹ iſti ipſi qui per conuentioꝫ
declinaſſe videbant̄ · ipſi denuo utentes meliori conſilio · hec ſibi di=
ſpliceri teſtati ſunt, Perſpicit itaqꝫ veſtra ſalubritas hanc ſolam fidē
que nicea apoſtolorū auctoritate fundata eſt ; eſſe ꝑpetua firmitate
ſeruandam, Et ſimul orientales hoc facere nobiſcum · qui ſe catho=
licos eſſe cognoſcunt occidentales etiam gloriari.   Credim⁹ aūt
languentes in iſto conamine non tarde veſtra ſeparādos eſſe com=
munione · et ab eis epiſcopatus nomen auferri · quaten⁹ populi eo=
rum liberati errore reſpirent Nullo enim modo a deceptiōe poterant
corrigere populum qui deceptionis laqueo detinetur, Concordet igit̄
cum omnibus dei ſacerdotibus etiam caritatis veſtre ſentencia · in q̄
vos firmos exiſtere iudicam⁹, Sic ergo etiam nos vobiſcū recte cre
dere debemus · vr̄e nos caritatis letificate reciprocis,   Valete vos
fratres cariſſimi,   Sed et maximus Athanaſius in epiſtola quā
ſcripſit ad Affros taliter de ariminenſi concilio diſputauit,   ·xxx·

His itaqꝫ prolatis quis recipiat eos qui Ariminenſe aut aliud
concilium preter nicenum noīare preſumūt ? Aut quis non
habeat odioſos eos qui reſpuūt quidem cōſtituta patrum · et ea que
nuper arimino contentioſe atqꝫ violēter compoſita ſunt preponūt ?
Quis iſte concordabit hominib⁹ · neqꝫ ꝓpa recipientib⁹ ? Nam ī ſuiſ
decem et ampli⁹ ſicut predixi concilijs alio tempore aliud conſcribē=
tes manifeſti ſūt q̄a ſingula eoꝝ accuſare noſcūtur · et hoc patiuntur
quod tunc iudei proditores perpeſſi ſūt, Nam ſicut illi relinquentes
ſolum fontem aque viue lacus ſibimet foderūt qui aquam otinere
non poſſūt · Quod ſcriptum eſt apud hieremiam ꝓphetam ſic et iſti
reluctantes vniuerſali concilio foderunt ſibi multa concilia q̄ apud
eos inania et virtutem non habere manifeſtata ſunt, Non igitur
patiamur eos ꝓpe qui nicenū ariminenſe preſumūt vel aliud noīa
re cōciliū · cum et ipſi qui ariminenſe ſuſcipiūt ignoraſſe que ī eo ſūt
geſta cognoſcunt̄ ; non tacere potuerunt, Noſtis enim fratres cariſ=
ſimi · cognoſcentes et vos a veſtris qui tūc interfuerūt arimino · quoꝫ
Vrſacius et Valens Eudoxius et Auxencius ſimul et Dimophilus
condemnati ſunt volentes aliud q̄ꝫ ſtatutū eſt nicea conſcribere, Qn̄
compulſi anathematizare arrianam hereſim reſpuerunt · cui potius

pattocinare conati ſunt, Epi̅ vero integri dn̄i ſerui recte ꝙ credētes pene ducenti conſcripſerunt ſufficere nicenam ſolūmodo fidem · et nihil ampliꝰ nihil ꝙ minus preter illam querere velle ſeu ſapere, Hec enim etiam conſtancio ſignificauerunt qui iuſſerat celebrare cō cilium.

Tricesimumprimum,

INterea macedonius vicinas conſtantinopolitane vrbis pro uicias ciuitates ꝙ turbabat excitans miniſtros xp̄ij lāguorisˢ aduerſus ecleſias · et in cizico quidem Eleuſium fecit epm̄ i̅ Nicomedia Marathonium· qui primum diaconus fuerat hn̄s ſtudium conſtituendi monaſteria virorum ac feminarum, Is itaꝗ macedonius ep̄atu potius affligebat eos qui illi cōſentire fugiebant· et nō ſolū orthodoxos· ſedetiam nouacianos· ſciens eos quoꝗ conſubſtantialitatis nomen ſuſcipere quoꝝ ep̄us Ageliꝰ perſecutionem faciente fugiūnt. Plurimi 𝔳 inſignes viri detenti nolentes ꝙ ei cōmunicare puniti ſunt, Qui poſt tormenta violenter cōmunionem ore ſuo ſuſcipere et tenere cōpellebanᵗ Ligno nanꝗ ora hominum aperienteˢ eis ſacramenta deponebant· Porro mulieres et paruulos arripientes communicare cogebant. Siquis vero contradiceret mox plage vincula et tormenta ſequebantur· ita ut etiam feminarum communicare nolentium mamillas in arca comprimentes abſciderent, Aliarū vero aut ferro aut ouis ardentibus eadem membra comburerent, Quod ego ab Auxone ſene quodā qui ſupplicia paſſus ē audiui,

HEc igiᵗ macedonij ꝓ chriſtianitate orte ſunt actiōes cedes pugne· ſollicitationes· inteſtina bella. Que res nonſolū apud eos qui ledebantur · ſedetiam apud familiares odiū vehementer excitauerunt, Offendit aūt etiam ipſū imperatorē et ob hoc et pro alia huiꝰmodi cauſa· Domus in qua erat archa conſtantini principis corpus habens ruinam minabatur ideoꝗ cuſtodes eiꝰ et qui ad orationem intrabant· erant poſiti ſub timore Macedonius ergo cogitauit imperatoris oſſa transferre ne archam ruine caſus comprimeret Hoc agnoſcentes populi prohibebant dicentes non oportere principis oſſa migrari ne quaſi exſorberi viderentur. Ob quā rem i̅ duas partes populus eſt diuiſus · alijs dicentibꝰ nullā eſſe migrato mortuo leſionē alijs aſſernetibus eſſe nefas, Cum quibus etiam erant omouſij defenſores· Macedonibus autem paruipēdens

verba contradicentium · tranſtulit corpus imperatoris in eccleſiam
vbi corpus martiris iacet Achacij. Quo facto concurſus diſcordā:
tium populoꝝ ad illam venit eccleſiam et ad manusq; peruentum ē
Ita vt multi hominū morerent̄ et veſtibulū ecc̄ie ita ut vicina por:
ticus ſanguine compleret̄, Hoc agnoſcens imperator iraſcit̄ cont̄
Macedoniū · et propter eos qui mortui ſunt · et qꝛ corpus patris ei⁹
abſq; illi⁹ conſilio migrare preſumerit, Relinquens ergo gubnato:
rem heſperiarum partium ceſarem iulianum ipſe pergebat ad oriē:
tem,

THEODORICUS,

Leoncius igitur antiocenus epiſcopus cum eſſet Arrian⁹ lan
guorem ſuum celare nitebat̄. Videnſq; diuiſos ſacerdotes ⁊
populum et alios dicentes · gloria patri et filio · Alios gl'a pr̄i per
filiū in ſpiritu ſancto ipſe ſub ſilentio dicebat orationem. Nihil ali:
ud audiebant aſtantes niſi cum diceret ī ſecula ſcl'oꝝ. Et ſiquidem
hoc non maligne feciſſe diceretur qꝛ pro concordia populi fieret · ſed
quia et cōtra milites veritatis acuebat̄ et non niſi hereticos prouehe
bat oſtendebat̄ celare peſtē · modo timore populoꝝ · modo formidine
preſſus imperatoris · qui filiū diſſimilem prohibuerat dici, Ea ſi:
quidē tēpeſtate et Ecius magiſter Eunomij qui Arrij blaſphemiaq;
ſuis opinionibus auxerat in diaconatus ordine miniſtrauit. Sed
Flauianus et Diodorus monachicam quidē amplectentes vitam
clare aūt pro apoſtolicis dogmatibus laborantes · ep̄i antioceni Le
oncij redarguerunt quas contra pietatem gerebat inſidias dicētq;
quia elegiſſet virū ſtudijs malignis imbutū · qui impietatis cauſa
culmen ſumpſiſſet potētie · atq; ad eccleſie cladem diaconatus nomē
haberet. Minabantur aūt etiam ab apoſtolica eum communiōe
ſuſpendi et ad Heſperiam venientes ea q̄ callide gerebantur aperire
Hoc metuēs Leoncius ab officio ſuſpendit Ecium · alijs t̄n reb⁹
fouebat eū, Porro mirabilis illa ſocietas id ē Flauianus atq; Di
odor⁹ ſacerdotali miniſterio nōdum potiti · pplis t̄n nimiū ꝯplacētq;
dieb⁹ ac noctib⁹ cūctos ad zelū pietatis armabant, Iſti nanq; p̄mi ī
duas partes choros pſallentiū diuidentes ex ſucceſſiōe dauiticā me:
lodiam cantare docuerūt, Et hoc in Antiochia p̄mit⁹ fieri cepit · ⁊
diſparſum ad terminos toti⁹ orbis vſq; puenit. Iſti diuinos ama:
tores ad ſepulchra martirū ꝯuocantes vigilias celebrabant cū illis

lauꝺantes ꝺominum. Hec Leoncius intuens prohibere quiꝺem
iuꝺicauit incautū cū viꝺēt mltituꝺiez valꝺe viris illis optimis aꝺ=
herere. ſʒ vtēs manſuetuꝺine ſermonū poſcebat ab eis ut has feſti=
uitates in eccleſijs potiꝰ celebrarent, Cuiꝰ quiꝺē calliꝺitatē integre
cognoſcentes qꝺ iubebatur egerūt. et amatores ſuos aꝺ eccīas cong=
garunt. ut alacriter ꝺeum cōcorꝺi voce lauꝺarent. Sʒ Leonciꝰ flexꝰ
non eſt ut a ſua malicia temperaret, Vultum nanqʒ manſuetuꝺīs
gerens Stephani et Flacciti celauit iniquitatem, Is enim aduerſa
rios ꝺogmatis recte ſuſcipiens licet turpē hn̄tes vitā aꝺ preſbitatus
tm̄ orꝺinē et ꝺiaconatꝰ euexit. eos aūt q̄ vniūſis vtutibꝫ ornabant
et aplīca ꝺogmata ꝺefenꝺebāt. abſqʒ honore ꝺeſeruit, Hac grā derꝰ
quiꝺem multos habebat hereticos ꝓplꝰs ꝺ maximꝰ ꝓ ꝺogmatū recti=
tuꝺine ꝺecertabat ita ut neqʒ ꝺoctores illoꝝ blaſphemiam ſuā nuꝺa=
re preſumerent. Quiꝺ aūt Flacitꝰ et Stephanꝰ atqʒ Leonciꝰ im
pietatis et iniuſticie Antiochia geſſerint opus ꝓpe conſcriptiōis ex=
quirit, Nos aūt aꝺ reliqua veniamꝰ, .xxxiij.

Germanica ciuitas eſt in termino cilicie ſirie et cappaꝺocie cō
ſtituta. Hꝰ vrbis eccīe preſiꝺebat Euꝺoxiꝰ qui moriēte Leōcio
arripuit antiochie ſeꝺem et cepit ſua ferocitate vineam vaſtare ꝺn̄i
cam neqʒ iam celabat ſicuti Leoncius maliciam ſuam ſʒ apte aplī=
cis ꝺogmatibꝫ repugnabat et orthoꝺoxos multis ꝺaꝺibꝫ affligebat.
Eo tempore Ancyrane eccīe pꝰ Marcellū Baſiliꝰ preſiꝺebat. Euſta
chius vero ſebaſtie armenie. Qui iniquitatem Euꝺoxij et rabiē co
gnoſcentes Conſtācio in occiꝺente poſito literis ſuis inꝺicauerunt.
Erant enim imꝑatori noti, et ꝓpē claritatē vite eiꝰ fauore potiebanꝰ
Quoꝺ ꝺum cognouiſſet Conſtātiꝰ Antiochenis ſcripſit qꝛ non ipſe
Euꝺoxio eccīe ꝯceſſerit preſulatū ſicꝰ ille vulgabat ipmqʒ Euꝺoxium
expelli. et penas geſtoꝝ ſuoꝝ in nicea bithinie ꝺare precepit. iubens
ibi celebrari conciliū. ipſe enim Euꝺoxius egerat apuꝺ potētes pala
cij ut in Nicea ſinoꝺus ageretur, Sʒ omniū preſciꝰ ꝺeꝰ cognoſcēs
futura. ac ſi iam fuerit geſta quoꝺā trēmotu terribili ꝓhibuit conci
liū celebrari, Plurimam nāqʒ ciuitatis partem terremotꝰ ille ꝺeſtrux
it et multos habitantiū interemit. Hoc cognoſcētes qui conuenerāt
aꝺ ſuas reuertunꝰ eccīas, Arbitror enī hoc ꝺei ſapiētia geſtū, In illa
nanqʒ ciuitate aꝺuerſus Arrium a ſcīis patribꝫ aplīce fiꝺei ꝺoctrina

prolata ē. Et forte ſc̄a congregatio potuit illic ſancire contraria ut
arrianis occaſio eo nōie preberet̄ q̄ magis ſimpliciores cape poſſent
tanquā illā veterē ſinodū ꝯferentes, Sȝ ecciaꝝ ꝓſpector citi⁹ ſoluit
tale concilium. Sozomenus.

IN momento ſiquidem tp̄is ciuitate concuſſa neqȝ fugē potuerūt ſed
ꝑmo exprimēto ꝑiculi ſūt ꝑēpti, Dicit̄ aūt anq̄ȝ fiēt iſta clades quēdā
vrſaciū militem ꝓuidiſſe gn̄e pſam. Qui ſub licinio ꝯfeſſor effect⁹.
relicta qȝ militia ī turre ciuitatis diuiāȝ philoſophiā exēcebat. Cui
ſupna viſitatio apte precepit exire de ciuitate paſſura que poſt pau=
lulū fierēt manifeſta, Quo facto cū velocitate ad ecciaȝ currēs nūcia=
uit clericis ut dn̄o ſuplicarent quo eos ab imminēte ꝑiculo liberaret
Quibꝫ cū vidēt ridiculū eē reuſus ad turrē ꝓn⁹ cepit lacrimas fun
dere. Interea terremotu ſupueniente plurimi perierūt, Reliqui vero
ꝑ agros et mōtana diſpſi ſūt. Vrſaci⁹ ī illa t̄re rept⁹ ē mortu⁹ ꝓn⁹
iacēs ſic ſolebat orare, Sermo tn̄ ē q̄ anq̄ȝ morerēt rogauerit deū. ut
ꝓus ei⁹ finiret vitā quā cladē inſpicēt ciuitatis in q̄ pri⁹ xp̄m agno=
uerat et ecciaſticā videbat̄ participat⁹ eē pbiaȝ. Is enī cōuſatiōe di=
gna etiā demones effugabat, Quodā nanqȝ tp̄e dū aliq̄s demonio
vexaret euaginato gladio cepit ꝑ totam diſcurrē ciuitatē, Cūctis qȝ
fugientibꝫ occurrēs ei ſol⁹ et nōians xp̄m ſermone curauit virū. et
fecit ab illo furorē quieſcē. Int̄ cui⁹ diuerſa ornamēta v̓tutū etiāȝ h⁰
meminiſſe cōuenit Erat draco an̄ Nicemediam q̄ trāſeūtes ſuo fla=
tu ꝑimebat habebatqȝ cubile circa quandā vallē, Quo veniēs vrſa=
cius orauit, Tunc ſpōte egrediens ille ſerpēs ac ſc̄do caput percutiēs
interemptus ē. Quod mihi retulerūt qui eundem viderūt vrſaciū.

NVnc igit̄ de alia ſinodo quā velut ad inſtar Socrates.
ariminenſis concilij in oriēte Conſtāti⁹ impator fieri iuſſerat
pauca narrabo Erat enī primitus conſtitutū ut in nicea bithinie ꝯ
gregarent̄ epi Quoꝝ cōuētū probibuit maximus terremotus. Hoc
enim contigit conſulatu taciani et cerealis. viij. die mēſis auguſti.
Tractabant ergo tranſponere ſinodū ī vicinā nicee ciuitatē, Quod
cum diſplicuiſſet rurſus volebāt ī tharſo cilicie cōuenire Deinde pla
cuit apud ſeleucam iſaurie que appellat̄ aſpera celebrare conciliū. q̄d
actum eſt conſulatu Euſebij et Hipacij. fuerūt qȝ qui conuenerūt
numero centum ſexagita Cum quibus aderat vn⁹ in palacio dar⁹

noīe Leonas Quo p̄ñte queſtionem fidei ꝓponendam imperatoris
iubebat oraculum Simulqꝫ preceptū fuerat adeſſe lauriciū militem
eſaurie ducem ut in quo opus eēt ep̄is miniſtraret. Conuenerūt ḡo
viceſimaſeptima die ſeptēbris menſis· et ſub geſtorū confectione di-
ſputabāt. Aderāt etiā exceptores vtriuſqꝫ partis verba ſignantes· q̄
ſub vno apud ſabinū collecta repiūtur. Nos aūt capitulatim ita de-
ſcribemꝰ. Prima ſiquidē die leonas iuſſit· ut que viderent̄ vnicuiqꝫ
ꝓponerent. Porro qui p̄ñtes erāt nō ꝑus dixerūt quālibet mouēdā
eē queſtiōē niſi reliqui conuenirent. Erant enim abſentes ep̄i mace-
domꝰ cōſtantinopolitanꝰ baſiliꝰ ancyre et alij quidā accuſari timē-
tes· Et macedoniꝰ quidē languorem finxit, patrophilus oculoꝝ do-
lorem, Et alij ſimiles adinuenerūt occaſiones abſentie Dūqꝫ leonas
etiam illis abſentibꝰ ꝓponēdā diceret queſtiōē rurſus aiebāt ep̄i nō
aliter quicq̄ fieri niſi in petitorum vita diſcuteret̄, Accuſati nāqꝫ iā
fuerāt cyrillus hieroſolimoꝝ euſtachius ſebaſtie armenie et alij q̄dā
Ob quam rem contētio inter preſentes exorta ē. Alij nanqꝫ dicebāt
vitas accuſatoꝝ diſcutiendas. Alij vero an̄ fidem nihil eē querendū
mouebatqꝫ queſtionē imꝑatoris diuerſa ſentētia, Cuiꝰ lr̄is nec de fi-
de ꝑus agendum nec de accuſatorū cōuerſatiōe legebat̄. Hec cauſa
p̄ñtes ad ſciſma ꝑduxit et in duas partes ſinodi multitudo diuiſa ē
Vniꝰ enī partis dux erat achacius ceſaree paleſtine Georgiꝰ alexā-
drie Vrſaciꝰ tyri Eudoxiꝰ antiochie quos alij trigītaduo ſecuti ſūt.
In alia parte fuit Gregoriꝰ lodicie ſirie ſophroniꝰ pompeiopoleos
paflagonie· eleuſius cyzici quos plurimi ſequebant̄. Cumqꝫ placuiſ-
ſet ut priꝰ de fide queſtio moueret̄· hi quidē qui erāt partis achacij ī
nicenā fidē apte negauerūt aliāqꝫ fidē dictare nitebant̄· Alteriꝰ v̄o
partis numero pluriores· oīa quidem niceni concilij recepūt· de ſer-
mone conſubſtātialitatis tantūmodo querebant̄. Multis igit̄ inter
alterutros contētiōibꝰ vſqꝫ ad veſperam generatis nouiſſime ſiluāꝰ
tarſenſis preſul ecc̄ie voce magna clamauit dicēs· nō oportere nouā
dictari fidem ſꝫ dudum in antiochia expoſitam tempore dedicationis
debere ſeruari, Quo dicto eius ſequaces ſūt egreſſi Alterius v̄o par-
tis ꝓtulerunt fidē antiochia recitatam quā relegētes ſoluerunt illa
die conciliū. Altera vero die cōuenientes in oratoriū ſeleucie ia-
nuas qꝫ claudentes relicte fidei ſubſcripſerūt, Subſcribebāt aūt etiā

pro abſentibus preſentes lectores atq; diaconi · per quos rate ſe ferre hanc definitionē abſentes profitebanť, Achacius aūt et alij partis eius querebanť eo ꝙ eccīa clauſa ſubſcriberet dicentes ea que occulte geruntť improbitatis ſuſpicione pleniſſima ſūt. Hec aūt faciebāt volentes aliam fidei explanationē. Ipſe quoq; quā preparatam habēs legit ibi quidem iudicibus lauricio et leone ſtudens ei robur acquirere Hec ergo die ſcđa ſūt geſta. Tercia vero die leonas rurſus congregare partes feſtinabat epoꝝ. Quo die nec macedonius defuit cōſtantinopolitanꝰ nec baſiliꝰ ancyre Dumq; ambo in vna parte conueniſſent denuo qui circa achaciū · occurrere noluerūt dicentes oportere prius de concilio eici eos qui pridem fuerant dāmnati et qui accuſabantur in pñti, Cumq; contentio creſceret · egreſſis eis qui poſiti in accuſatione videbanť qui circa achaciū ſūt ingreſſi. Tunc itaq; leonas ait libellū ſibi datum ab eis qui cum achacio erāt celans dogmatis eſſe dictationem, Et cum preſentes epi tacuiſſent aliud q̄ꝺā non expoſitionem fidei libellū cōtinere iudicantes mox fidei achacij conſcriptio cum premio hoc modo relicta eſt.

Fides eorum qui circa achaciū ſunt,

Nos qui congregati ſumus ſeleucia iſaurie ſcđm imperatoris voluntatem heſterna die · v · kl' · octobriū omne ſtudiū habuimus cū diſciplina eccīaſtica ſeruare pacem et de fide cogitare conſtāter · ſicuti precepit deo amabilis imperator noſter conſtantiꝰ ſcđm ꝓpheticas euangelicas q; voces et nihil preter ſcripturas ſup inducē in eccīaſtica fide. Quia vero aliqui in cōcilio alios noſtrū iniurijs affecerūt · alios loqui prohibuerūt · alios reduſerūt inuitos · et dāmnatos ſecū ex diuerſis prouincijs habuerūt · nec non et eos qui contra regulas ordinati ſūt introduxerunt ſecum, Ita ut vndiq; tumultu ſinodus impleretť ſicuti et vir clariſſimus comes leonas et vir clariſſimus dux prouincie lauriciꝰ inſpexit · propterea hec interloquimur quoꝫ non declinamus expoſitam cū auctoritate fidē In antiochena dedicatiōe ꝓferētes eā. Licet patres nr̄i illo tempore ad ſubiectam cōcurrerunt queſtionem · quoꝫ multos turbauit ꝯſubſtātialitatis nomē preterito tempore et vſq; ad preſens, Nunc vero q̄a dicitur innouatum ab aliquibus de diſſimilitudine filij apud patrem. Hac ergo gratia omouſion id eſt eiuſdem ſubſtantie et ſimilis ſubſtātie nomen

abijcimus· tanꝗ̃ ſcripturarū extraneum anomoeō·i·diſſimilitudīs
verbum anathematizamꝰ et omnes hꝰmodi exiſtētes ab ecclīa aliēos
exiſtimamꝰ, Similem vero filiū apud patrem apte profitemur ſm
apl'm dicentem de filio qui ē imago dei inuiſibilis. Confitemur
ergo et credimus in vnū deum patrem omnipotentē factorem celi et
terre viſibiliū omniū et inuiſibiliū. Credimꝰ aūt et ī vnum ihesū
xp̄m filiū eius ex eo natum ꝫ impaſſibiliter ante omnia ſecula · deū
verbum ex deo vnigenitum lumen vitam · veritatem ſapientiā vo-
luntatem per quem omnia facta ſūt· ī celis et in terra ſiue viſibilia
ſiue inuiſibilia, Hūc credimꝰ ī conſūmatiōe ſeculorū ꝓ deſtructione
peccati aſſumpſiſſe carnem ex ſancta virgine maria et hominem fa-
ctum paſſū pro peccatis noſtris atqꝫ reſurrexiſſe· et aſſumptū in cel'
ſedere in dexteram patris et iterū venturū in gloria iudicare viuoꝫ
et mortuos, Credimus et in ſpiritum ſanctū quem paraclitum id ē
conſolatorem nominauit ſaluator dn̄s nr̄ promittēs poſtq̄ꝫ iret diſci
pulis eum eē mittendum quem etiam deſtinauit per quem et ſancti
ficat credentes in ecclīa et baptizatos in nomine patris et filij et ſp̄us
ſancti, Eos aūt qui pret' iſtā fidem aliud quicq̄ꝫ predicant a catholi
ca eccleſia decernimus alienos exiſtere, Hec eſt achacij de eiꝰ fide
prolatio cui ſubſcripſit et ip̄e et conſentientes ei numero quem paulo
ante prediximus, Hac fide lecta ſophronius pompeiopoleos pafla-
gonie hec verba clamauit, Si per ſingulos dies xp̄am edere licuerit
fidem veritatis integritas non manebit, Hec quidem ſophronius
ait, Ego aūt dico qꝫ ſi ab initio hec verba de nicena fide dixiſſent
qui an̄ eos et poſt illos fuerint ꝫ omnis potuit ceſſare contentio· tūc
ergo plurima inter alterutros ob hoc et xp̄ī eos qui fuerant accuſati
verba dicentes et audiētes abierūt, Quarto vero die conueniētēqꝫ
omnes rurſus mouebant cum contentiōe ſermones, Int' q̄s achaciꝰ
his verbis ſuam ſentenciam patefecit. Si ſemel nicena fides muta-
ta eſt nihil prohibet etiam nec aliam dictare fidem, Ad hec eleuſius
cyzici hec verba reſpondit . Preſens concilium celebratum ē non ut
mathema diſcat neqꝫ ut fidei explanationem ſuſcipiat tanquā non
habens eam ſed poſſidens patrū fidem ·hanc vſqꝫ ad vitam mortēqꝫ
cuſtodiet, His gͦ verbis eleuſius ſentētie occ̄rit achacij·fidē patrū
vocans ātiochia declaratā·cui recte quilibet poterit obuiare dicens

Quomodo patres hos nominas eleuſi dū illoꝝ nō recipis patres ?
Hi nanq̧ qui nicea ꝯuenerunt concordantes in conſubſtātialita-
tis v̓bo ꝓ fide ſancito xp̄e dicunt̄ patres eo ꝙ et tempore preceſſerīt.
Et qui poſtea antiochia conuenerunt ab illis ſacerdotij iura ſuſce-
perunt, Si aūt hi qui antiochia congregati ſunt. p̄res xp̄os negaue
runt cōſequenter iſtoꝝ poſteri patrū deſtructores ſecuti ſunt. quomō
ergo et quorum illi fidem velut improbam reſpuerunt. iſti quaſi ꝓ-
babilē ſuſceperunt ? Si aūt illi non habuerunt ſanctū ſpiritū. qui
ꝑ officiū manus impoſitionis accipit̄. neq̧ iſti ſacerdotium ſuſcepe-
runt. Quomodo enim acciperent a non habentibus quod dabat̄ ?
Nec obicere gͦ reſponſio poterit quilibet eleuſij. Cum hec ita ge-
rerent̄ ad aliā venere queſtionem. quia enim achacius in fidem que
lecta eſt ſimilem dixit filiū patri conſulebant alterutros. ſm̄ quid eēt
ſimilis fili9 patri et qui circa achaciū dicebant. ſm̄ volūtatem ſolū-
modo. nō ſm̄ ſubſtātiam patri ſimilem filiū eſſe, Alij vero omnes
etiam ſm̄ ſubſtātiam declarabant. In hac ergo cōtentione tota mā-
ſerunt die. Et achaciū arguerūt qui ī ſuis ſmonibus quos ſcripſit
ſimilem per oīa filiū patri dixit. Nunc aūt ſcḋm ſubſtātiam ſimilē
denegauit. Quibus multū contendentibus et ad nullam ꝯcordiam
venientib9 ſurgens Leonas conciliū ſoluit, Et iſte fuit terminus
ſinodi ſeleucia congregati, Altera nanq̧ die rogat9 ut intereſſet
noluit dicens. Directus ſum ad concordiam concilij vobis diſtāti-
bus adeſſe non poſſum. Quo facto neq̧ qui circa achaciū. ad ſino-
dum conc̄rere voluerunt, Altera vero pars in eccleſiam veniens
achaciū et qui cum eo erant vocauit. ut de cirillo hieroſolimorū ep̄o
haberet̄ examinatio. Sciendum itaq̧ quomō cirillus iam duorū
fuerat accuſatus atq̧ damnatus quō ſepe euocatus ad iudiciū duo-
bus annis iugiter declinauit metuens accuſantes. Cōdemnat9 aūt
appellationis libellū condemnatoribus deſtinauit. iudiciū maius
appellans. Cui appellationi conſenſit etiā conſtancius imperator,
Hoc itaq̧ ſolus et prim9 pret̄ ecc̄iaſticā ꝯſuetudinem atq̧ regulā cy-
rillus fecit ep̄s. ut ſicut in publicis iudicijs libellis vteret̄ appellato
rijs. Tunc ergo in ſeleucia interfuit adiudicandus et ob hoc ep̄i
achaciū eiuſq̧ conſentaneos euocabant ut de accuſationibus agno
ſcentes decretum cōmune proferrent. Euocabant igit̄ etiā alios q̄ſdā

qui fuerant acuſati et p̄ ſemetipſos contulerant ad achaciū. Quib⁹
poſt crebram citationem nolentibus occurrē · damnauerunt et ipſū
achaciū georgiū alexandrinum · uraniū tyri · theodolū chereta · penū
phrigie · theodoſiū philadelphie lidie euagriū inſule mitilene leonci
um tripoleos lidie eudoxiū, Qui primo quidem germanice fuit p⁹=
ea vero antiochia ſirie inuaſit epiſcopatum. Damnauerunt pariter
et patrophilū · quia et ipſe a dorotheo acuſatus preſbitero euocatus
noluit obedire, Hos itaq̃ʒ damnauerunt · Excōmunicauerunt aūt
aſterium · euſebium · augarū · baſilicū · phebum fidelem · euticiū · ma=
gnū · et euſtachiū, Sic eos manere decernentes donec habita ſatiſfac
tione acuſatiōibus ſemetipſos exuerunt. His actis damnationem
celebratam eoꝝ parrochijs innotuerunt · in ɋ̃ locū eudoxij · anianū
conſtituerunt epiſcopū, Quem comprehendentes qui circa achaciū
leone et lauricio tradiderunt a quib⁹ exilio deſtinatus eſt. Quo fa=
cto epī qui ordinauerant anianū ɔteſtationem obtulerunt leone et
lauricio contra achaciū et conſentaneos ei⁹ dicētes ſinodi iudicium
fuiſſe violatum. Cumq̃ʒ nil agerent conſtantinopolim ſunt profecti
ut que geſta fuerant panderentur imperatori. Sozomenus.

Hunc terminum habuit ſinodus in ſeleucia conſtituta, Qui
vero voluerit ſubtiliter vniuerſa cognoſcere · exceptorū debet
acta relegere. Poſt hec ergo talia geſta ſunt, Conſentientes quidem
achacio ad imꝑatorem ɋ̃ prope ꝑuenerunt, Alteri⁹ v̓o partis epī
ſinguli ad xp̄a ſunt reuerſi. Decem tantūmodo eoꝝ cōmuni decreto
miſſi venientes ad principem : Inuenerunt directos decem ab ari=
minenſi concilio, Porro ſequaces achacij iam egerant ut potētes pa
lacij eoꝝ tuerent̄ partes · et p̄ eos fauor illis arridebat imꝑatoris. Di=
cebant enim alios quidē ſibimet ɔſentire · alios aūt eccliaſticis pecu=
nijs eē corruptos alios incōgruis falli ſeductiōib⁹. Hec agebat
achacius · natura verſutus · et preparatus ad intelligendū atq̃ʒ dicēdū
Cum etiā inſignē hr̄et eccliaꝫ id ē euſebij pamphili, Poſt quē ei⁹ tene=
bat ep̄atū et gloriabat̄ eū ſe habuiſſe doctorem, Et cum talis eſſet · ꝑ=
ſuadebat facile qđ volebat. Cū igit̄ ɔſtātinopoli ex vtroq̃ʒ concilio
eēnt epī vigīti et qui caſu p̄ntes erāt · primo quidem iubet̄ ut de ecij
queſtione iudicaret̄ · p̄ntib⁹ maxīs procerib⁹ honoratus · quem ante
multum tempus imperator ab vrbe roma reuertens · primū prefectū

vrbis conſtantinopolitane cõſtituit. Poſtea vero etiam ipſo conſtã
tio cum iudicib9 audiẽte capitur circa fidem actius egrotare· ita ut
etiã imperator et alij quaſi circa blaſphema eius verba cõmouerent
Dicitur autẽ achaciũ eiq; cõſentientes primũ ſe hãc hereſem igno-
rare finxiſſe et ſub velamento quodam egiſſe cum principe ut ipſe cũ
ſuis proceribꝫ iudicaret : credẽs etiã nõ poſſe vinci ſermonib9 et ma-
gis neceſſario capi iudicãtis auditus ac ſine contentione preualere
conamen hereſeos. Cumq; hoc perficiẽ nequiuiſſet · proferri ſcripturã
prolatam arimino et a ſeleucie ſinodo· miſſi hãc ſuſcipere depoſcebãt
Et cum queſtio eſſet de ſubſtãtie nomine iureiurãdo firmabant qꝛ
nullatenus diſſimilem ſcd̃m ſubſtantiã filiũ faterentur ſe q; paratos
hanc hereſem abdicare dicebãt, Et quoꝫ inopinate occidẽtales nomẽ
ſubſtãtie in arimino reliquerant· neceſſariam hui9modi ſcripturã
eẽ fatebant᷑. Dicebant aũt qꝛ ſi nomẽ ſubſtãtie taceatur : cum noĩe
ſubſtãtie etiam illud quod de conſubſtãtialitate decretum eſt ſine du
bitatione tacebitur . Qd̓ plimi occidentaliũ ſacerdotũ pro reuerẽtia
niceni concilij nimis amplectebant᷑ Hãc aũt etiã imperator flexus ẽ
laudare conſcriptionem · cõſiderãs multitudinẽ arimino ↄgregatã
Et quia non peccaret qui ſimilem patri filiũ diceret idem eẽ virtu-
te credẽs ſubſtãtialem et ſimilis ſubſtãtie profeſſionẽ, Nihil q; intel-
lectum differẽs niſi in noĩb9 que ſcriptura diuina neſciret, Hanc
ergo ſententiam habẽs· epõs concordare precepit in ariminenſis fide
concilij . Cumq; ſe in altera die pararet ad conſulatum qꝛ p̃ma die
menſis ianuarij romanoꝝ more celebratur· totum diem et maximã
noctis partem expendit· inter epõs certamen hñs · donec ſcripture
ex arimino delate ſubſcriberẽt epĩ a ſeleucia veniẽtes, ·xxxvj·
Achacius aũt et qui cum eo aliquãtulũ tempus conſtantino-
polim commorantes · Euocauerunt epiſcopos · ex bithi-
nia. Inter quos erat et macharius macedonenſis et Vlfilas gothoꝝ
epũs. Qui omnes numero quinquaginta conuenientes· confirma-
uerunt arimino lectam conſcriptionem, Adijciẽtes ut de cetero neq̃
q; ſbã vl' eſſẽtia noĩaret᷑ in deo · Et pret᷑ hãc ſcripturã omnes alias
aut factas aut faciendas penitus abdicari, Quo facto eciũ diacona-
tus ordine depoſuerũt tanq; heretice ſapientẽ· et qui contra ecclia ſticã
conſuetudinem quedam humane ſapiẽtie facta conſcriberet Et dia-

logos plenos blaſphemia dictaret atq; turbarũ eccłiaſticarũ et ſedicio
nis auctor extaret, Dicitur aũt et aliquib9 quia non eum integro
corde depoſuerũt· ſ; volẽtes ſe pncipi cõmẽdare eo ꝙ decerent̃ ſimilia
ſapere. Videtes aũt impatoris indignatiõz quã circa macedonium
tũc hẽbat etiã eum depoſuerũt et eleuſiũ zizici et baſiliũ ancyre et or
thaſiũ ſardicoꝝ · draconciũ pergami· et dum ĩ dogmate viderentur
habere diſcordiã tñ tpe depoſitiõis memoriã eoꝝ fidei nõ fecerũt· ſ; cul
pas eis oĩb9 inferebãt ſinglariter p q̃s eos aſſerebãt ĩ eccłiaſticis re
gulis deliquiſſe.

SOZOMENUS.

INter quos cyrillũ q; hieroſolimoꝝ depoſuerunt· tanq; euſtachio hel
bidio q; cõmunicantem, Hi enĩ contraria ſapuerãt qui in militene
fuerãt congregati. Int̃ q̃s etiã ipe ꝯuenat· et tanq; poſt depoſitionẽ
in paleſtina factam cõmunione participatus fuerat cum baſilio et
Georgio laodicie epis · Cum enim cyrillus hieroſolimoꝝ ſuſcepiſſet
epiſcopatum de iure metropolite contendebat cum achacio ceſaree
paleſtine tanq; ſedis apoſtolice pontifex, Hinc ergo in antiochia ꝯ
ſtituti derogabant alterutris tanq; non ſaperẽt recte de deo. Nam et
prius vtq; ſibimet in ſuſpicione eẽ videbat̃ alter quidẽ arrij dogma
laudabat cyrillus aũt predicantes ꝯſubſtãtialẽ patri filiũ ſequebat̃
Inueniẽs ergo tempus achacius cũ ꝯſentiẽtib9 ſibimet epis· cyrillũ
pro hui9modi cauſa depoſuit cũ fames hieroſolimoꝝ prouinciã occu
paſſet tanq; ĩ epm neceſſitate ciboꝝ turba reſpiciebat egentiũ, Cũq;
pecunie ad ꝯſulendũ nõ eẽnt vaſa ſacrataq; vela diſtraxit et populi
neceſſitate ſubuenit.

THEODORICUS.

IMperatoris igitur animũ hoc cõmouit et maxime et ꝙ achacius ꝯt̃
cyrillũ noſcit̃ machinatus Sacrã q; nãq; veſtẽ· quã famoſiſſim9 im
perator conſtãtin9 ad honorẽ hieroſolimorũ eccłie dederat machario
illi9 pontifici ciuitatis· ut ea circũamict9 miniſteriũ ſacri baptiſma
tis adimplẽt quõz erat auro ſerico q; ꝯtexta· cyrillũ aſſerũt vẽdidiſſe
eã q; veſtẽ emiſſe quendã thimelicũ ſaltatorẽ et dũ ea fuiſſ; indut9· ĩ
ipa ſaltatiõe cecidiſſe atq; ꝯtritũ morti contraditũ, Sozome·

HAnc ergo cauſationẽ achacius hñs cyrillũ epatu depoſuit,
Damnatos igit̃ epos ex vrbe cõſtãtinopolitana fugauerũt ſe
ctatores achacij ; ſibi aũt conſentiẽtes. In depoſitiõib9 tñ illoꝝ nolẽ
tes ſubſcribere · cũ eſſent numero decẽ apud ſemetipos interim hitare

preceperunt et neq; miniſterio fungi · neq; eccleſias gubernare q̃ diu ſubſcriberent, Et ſi non agerent penitentiã intra menſes ſex et oĩbꝫ placitis atq; geſtis ĩ illo concilio preberent ſcripto conſenſũ et ipſi deponerent · Quo facto conſentientes ep̃os p̄ ſingulas ꝓuĩcias alios ordinarẽt Cumq; talia cogitaſſent cunctis ep̃is atq; clericis ſcripſerũt ut hec obſeruarent atq; pficerẽt. Ex hoc ergo non poſt multũ tempꝰ macedonio ſuccedit eudoxius · baſilio athanaſius · eleuſio eunomius qui poſtea eunomiane princeps fuit hereſeos. Porro ꝓ euſtachio melecius eccleſie ſebaſtene ſuſcepit ep̃atum. Socrates.

SEcta eſt etiam in conſtantinopolitana vrbe cũ adiectione expoſitio fidei, Sed nos laberinthum expoſitionũ vix aliquando reperientes eoꝝ quoq; numerũ digerimꝰ

Enumeratio diuerſarũ expoſitionũ hereticoꝝ poſt explanationẽ fidei niceni concilij,

POST NICENUM nanq; conciliũ in dedicatione antiochena expoſitionem geminã dictauerũt. Tercia vero ẽ que a narciſſo apud gallias conſtantio impatori oblata eẽ dinoſcit̃ quarta eudoxij que ĩ italiam deſtinata eſt. In ſirmio tres dictate ſũt quarũ vna ĩ arimino cũ conſulatu relicta ẽ, Porro octaua in ſeleucio ab achacij ſocijs edita eſt, Ultima conſtantinopolim cũ adiectiõe recitata ẽ. Erat enim additum ut neq; ſubſtãtia neq; ſubſiſtentia diceret̃ in deo. In hac et vlfilas gothoꝝ ep̃s tunc primo conſenſit Nam tp̄e precedenti nicenã amplectebat̃ fidem · ſequẽs theophilum gothoꝝ ep̃m qui preſens ĩ ↄcilio niceno ſubſcripſerat. Achacius igit̃ et eudoxius cum ſuis conſtãtinopoli de quibuſdam alterius partis ep̃is ↄdemnandis certamẽ habebãt vidẽtes indignari contra macedoniũ principẽ p̄mũ ↄdẽnauerũt eũ tanq̃ plime necis auctorẽ · et q̃ diaconũ in fornicatione captũ ĩ cõmunione ſuſcepat.

EXpulſo ſiquidẽ macedonio eudoxius ſpernens antiochie ſedẽ conſtantinopolitanã inuaſit ecciã ſtudio fultus achacij · qui obliti ſuoꝝ ſuis iudicijs contraria ſanciuerũt, Nam cum prius dracaciũ depoſuiſſent eo q̄ ex galacia tranſiſſet ĩ pergamũ nõ cogitãtes quod actũ fuerat eudoxiũ a ſede in aliam migrare fecerunt. Quo facto lectam fidem arimino cũ augmẽto qđ ipſi ĩ conſtantinopolitana vrbe adiecerãt vbiq; direxerũt mandantes ut qui nõ ſubſcriberẽt

iuſſione imp̄atoris exilio mitterent̄. Innotuerūtq; ſua geſta et alijs oriētalibus ſibi concordibus. et patrophilo ſcytopoleos ep̄o. qui de ſeleucia ad ꝯpāq; mox redierat ciuitatē, Eudoxio ſiquidem conſtituto conſtantinopoli. tunc etiam maior ecc̄ia que dicit̄ ſophia dedicatur conſulatu conſtancij decimo et iuliani ceſaris tercio quinta decima februarij menſis diei. Eudoxius enim cum ſediſſ; in ſede illa p̄us vocem que vbiq; vulgata ē ꝓtulit dicens. Pater aſebis filiꝰ euſebis Iſta duo greca verba diu̇ſos habēt apud grecos intellec̄tꝰ Aſebis gͦ dicit̄ et impius et ſine cultu s Euſebis dicit̄ et pius et bn̄ colēs, Cūq; dixiſſet hec verba turba generat̄ in populo quaſi patrem dixiſſet impiū s filiū vero piū. Quo facto nolite inq̇t turbari ad ea que dixi pater enim aſebis ē quia nullū colit. filius aūt euſebis quia colit patrem, Hec cum dixiſſet eudoxius turba quidē ſedata eſt multus vero riſus compleuit eccleſiam et hactenꝰ illud dictū cum deriſione permanſit, His enī hereſiarche ſeductionibꝫ ſmonibꝫq; vacātes ecc̄iaſ lacerarūt Huiꝰmodi ergo termino etiam ſinodus conſtātinopolitana concluſa eſt.

SOZOMENVS.

IGitur et achacius et eius ſocij nō ceſſabant. ſ; congregati antiochia que eis duorū placuerant deſtruebant et ex conſcriptione que arimīo et conſtātinopoli fuerat lecta nomē ſimilitudīs abſcindē nitebant̄. et p̄ oīa ſubſtātiam atq; volūtatē diſſimilē eſſe patri apud filiū et nō exiſtentibꝫ factū introducebāt ſicut arrio primo placuerat quibꝫ etiā conſentiebant. Is enim etius poſt arriū primus apte his noībꝫ vti preſūpſit, Quaproptꝰ et ſine deo vocabat̄. eius q; ſequaces ꝓpter diſſimiles et ex non exiſtentiales ſūt dicti ab his qui antiochia conſubſtātialitati ꝯſentiebant, Hos ergo dum requirerent cultores niceni concilij cur in expoſitione fidei ſue deū ex deo filiū dicētes diſſimilem et non extantibꝫ noīare preſumerent his ſmonibus reſpondebant, Sic dictū ē deū ex deo ſicut habet̄ apud ap̄lm. Oīa aūt ex deo, Vnus ē oīm etiā filiꝰ dei. et ꝓptea poſitū ī expoſitiōibꝫ. ſm ſcriptas. Soc̄.

QVius verbi princeps fuit Gregoriꝰ laodicenſis epiſcopus. Qui cū talia doceret ignorauit quemadmodū ap̄li ꝓpterat q; ſuperiori tempore origenes latius examinatus atq; interpretatus ſit

SOZOMENVS

INTEREA DUM ADHUC ATHANASIus celaret᷑ georgius alexandria crudeliter paganos afficiebat· et adverſantes ſibimet xp̄ianos. Vtroſq; enim cogebat ad ſuā venire ſentenciam et reſpuentes afficiebat. Erat enī apud ſapiētes odibilis q̄ſi deſpiciens eos et iudicib⁹ impās; apud populū vero quaſi tirann⁹ et vltra potētes elatus; precipue tn̄ paganos opprimebat· quos ſacrificare et paternas feſtiuitates agē prohibebat. Tunc enī militeſq; et egipti duces armatos in ciuitatem introduxit· imagines et ornamenta templorum abſtulit qđ ei poſtea cauſam necis adduxit. Cyrillo ſiquidē depoſito ſicuti predictū ē· apprehendit hieroſolimorum eccleſiam herennius; et poſt illū heracli⁹· poſt quem halari⁹, Nos enim tunc illam eciam gubernaſſe p̄cipim⁹· vſq; ad imperiū theodoſij p̄ncipis quando rurſus cyrillus ad xp̄ū remeauit ep̄atū. Socrates·

IGitur macedonius conſtantinopolitana pulſus eciā dānationem non ferens· quieſcere reſpuebat. Declinauit enim ad corum partē q̄ apud ſeleuciā achaciū cū ſuis ſocijs depoſuerāt, Miſitq; legationē ad ſophroniū et eleuſiū q̄tenus defenderēt expoſitā p̄⁹ī antiochia fidē ⁊ poſtea ſeleucia roboratā ⁊ ſimilis ſubſtantie fidē deuulgandā eē cōmonuit ad quem concurrūt multi familiariū qui nunc ab eo macedoniani vocātur. Quicunq; enim in ſeleuceno concilio achaciū declinauerunt· apte verbū ſimilis ſubſtātie ſanciuerūt· cū prius hoc nō manifeſto iudicio declaraſſent. Eſt enim opinio apud multos quia nō inuentū ſit macedonij nicomedienſis epiſcopi vnde etiā marathonij vocitant᷑ ad quos euſtachi⁹ expulſus de ſabaſtia confugit. Cūq; macedoni⁹ ſpiritū ſanctū comprehendere in tractatu diuine trinitatis declinaret tunc et euſtachius; ego inq̄t neq; deū noīare ſpiritū ſanctū patior neq; creaturā vocare preſumo· xp̄i hanc ergo cauſā ſpiritui repugnātes appellāt h⁹modi perſonas· hi qui in conſubſtātialitatis expoſitione concordant,

SOZOMENUS

CUm itaq; macedoni⁹ eciā conſtantinopolitana fuiſſet expulſus non ea que achacius atq; eudoxius ſapiebat· ſed tradebat magis filiū deū p̄ oīa et ſm̄ ſubſtātiā ſimilē eē patri· ſanctū vo ſpūm non earū rerū eē participē· ſꝫ miniſtrū et perhibētē officiū et quecūq; de ſanctis angelis dici poſſunt. Socrates.

IGitur ſequaces achacij in antiochiam magno ſtudio conuenerunt
acti penitentia quia ſimilē dixerit filiū patri. Et conſulatu ſequenti
id eſt tauri et florēti cū euzoius eā gubernaret eccīaȝ· impatore ibidē
conſtituto· pauci quidē rurſus mouebant ea que dudū placuerant·
dicentes oportere ſmonē ſimilis ſubſtātie auferri a b expoſitione fi=
dei tradita et tam ī arimino qm̄ conſtantinopolitani non celantez
ſed apte dicētes quia p oīa filius diſſimilis eēt patri nō ſolū ſm ſub
ſtātiā · ſȝ etiā ſm volūtatem et ex non extantibꝫ eēt ſecuti predicaue=
rat arriꝰ cum quibꝫ erant ſectatores ecij. Theodoricus·

EA ſiquidem tempeſtate dū pſidia accuſaret eudoxij inter ali=
os euſtachius ait. Quō de fide examinationē vis fieri o imp=
ator eudoxij conſidera blaſphemiā. Obtulitqȝ eiꝰ expoſitionem inter
alia ſic habētem. Que diſſimiliter pferuntur diſſimilia ſm ſubſtāti
am ſunt, Vnus deus pater ex quo oīa et vnus dominꝰ hieſus xp̄us
per quem oīa. Diſſimile aūt eſt ex quo et per quem. Diſſimilis ergo
filius deo ē patri, Hac lectione cōmotus impator requiſiuit eudo=
xiū ſi fateret ſuā, At ille negauit dicēs ſ qz eēt ecij· Quem dū iuſſiſſet
impator adduci · requiſitus licet eius non fuerit ſuā eē pfeſſus eſt ·
et ideo exilio deſtinatus eſt, Euſtachius tm̄ etiam eudoxiū ita ſape p
clamabat exigens ut ſcripturā anathematizaret ecij, Quod licet tar=
de · fecit tm̄ et dānauit qđ prius et poſtea predicabat. Deinde etiā
exigebat · ut ille omouſiū anathematizaret qđ ſcriptē non haberent
Tunc ſiluanꝰ et ex nō exiſtētibꝫ inquit ſ Et creatura et alterius ſub=
ſtantie ſcripta nuſqȝ ſunt. Iuſtū ergo eſt hec abdicari, Qđ impator
quoqȝ decreuit ut fieret. Quod licet cū difficultate fecerūt. Quo ge=
ſto exigebant ut et ipē omouſion abdicarent. Tūc diſputatiue atqȝ
veracit ſiluanꝰ ait, Si non exiſtētibꝫ nō eſt ſ neqȝ creatura ex alia
ſubſtātia deus verbū igit conſubſtātialis ē genitori patri ſicut deus
ex deo et lumē ex lumīe eāqȝ hē cū genitore natūaȝ, Tūc impator ira=
tus exiliū interminatus eſt eis, At illi poteſtatē inquiūt habes pu=
niendi non tamē nos patrū ſtatuta deſtruimꝰ, Tunc impator illos
pelli iuſſit eccījs et p eis alios ordinari, Tūc eudoxius cū tirannice
cōſtātīopoleos teneret eccīā pulſo eleuſio cizici eunomiū ordinauit epz
Et eciū ī ſcriptis abdicauerūt eꝰ videbāt eē cōſortes· ſcripſerūt qȝ geor
gio quod fuerat geſtū,

Exemplar epiſtole vniuerſi concilij ad Georgium contra ecium
propter nefariam blaſphemiam eius.

SAncta ſinodus conſtantinopolim congregata· dño honora=
bili alexandrine ciuitatis epo Georgio ſalutem, Sinodo re
prehendente etium ꝓpter nefandas ei⁹ et plenas ſcādalis ſcripturas
ſcḋm conſequentiam eccliaſticarū ſanctionū ſup eo ab epis actū qḋ de=
cebat, Diaconatu nanqꝫ depoſitus eſt et ab eccłia factus extraneus ;
et a nobis hec monita preceſſerūt· ut neqꝫ ad lectionē cuiuſpiā veni
ant nefande eius epl'e · ſꝫ abijciant̄ ; eo ꝙ vehementer inutiles ſint,
His autē adiecim⁹ etiā anathematizandū eū ſi ꝑmanet in eo ꝓpoſi
to cum ſequacibus ſuis, Conſequēs enim erat ut omnes in ſinodo
conuenietes epi deponerēt auctorē ſcandaloꝝ et ſciſmatū in omni ter
rarū orbe factoꝝ inter ecclias· et concordarēt in ſententia contra eū iu
ſte ꝓlata. Sed extra vota ſpemqꝫ noſtram Seras et Stephan⁹· He=
liodorus et Thiophilus in noſtra ſentencia concordare noluerunt ;
neqꝫ ī eius depoſitione ſubſcribere cum ſcꝫ Seras etiam aliā veſanā
arrogantiāqꝫ eiuſdē accuſaret ecij. Dicebat enī eū aſperiora preſume
re atqꝫ dixiſſe ; qm̄ ea que deus hacten⁹ celaſſet apoſtolis reuelata ſi
bimet affirmaret . Poſt h⁹modi veſanos ſupboſqꝫ ſermones a me=
morato Sera de ecio ꝓteſtatos flecti precibꝫ nequiuerūt ut in noſtra
fierent determinatione concordes, Verūtamē in longanimitate detē=
ti multo tempore ſuſtinuim⁹ eos nec indignantes nec rogātes nec ī
terminātes nec iterū ſupplicātes ut conuenirent nobiſcū et conſona
omni ↄcilio definirēt, Suſtinebam⁹ ergo ſi forſan audirent ſi forſan
intelligerent ſi forte proſpicerent. Cumqꝫ multo tempore nobis per=
durantibꝫ nō flecterent̄ ſequi ſentenciā ſup predicto viro prolatam·
ecclie honorabiliorē eē qm̄ viroꝝ amiciciā iudicātes ; finiuim⁹ ↄᷓ eos
excōmunicatōis tēp⁹ ſex menſiū ad agendū penitētiā eis dantes in=
ducias ut ſi in hoc tp̄e ↄūterēt̄ et conſentirēt definitōibꝫ fratrū ſuoꝝ
ſuſcipent̄ in eccłiaꝫ ec ꝓpaꝫ fiduciā caritatē qꝫ repararēt. Si vero ſine
penitētia ꝑmanerēt amicicias qꝫ hominū regulis ecclie et ↄcordie no
ſtre ꝓponerēt tūc eos epatus dignitate eē iudicauim⁹ extꝛneos Quib⁹
depoſitis neceſſariū erit ut in eoꝝ locis alij conſtituant̄ epi· quaten⁹
legalis ecclie ↄpetentē ſumēs ordinē ſibi et ↄcordet epis videlicet vni=
uerſis ſeruantib⁹ vinculum caritatis· eadē qꝫ cū perfectione dicendo

Jn vno intellectu vnaqꝫ eſſentia. Vt ergo cognoſcas que concilio
placuerunt hec tue reuerentie ſcripta tranſmiſimꝰ. orantes ut gratia
xp̄i iſta cuſtodiēs pacifice et legittime regas ſub te conſtitutas eccłias

NVnc enī ecciū eunomius ſuis libris exaltat et hoīeȝ dei xliij
vocat mltis qꝫ fauoribus honorat. Sed tūc et abdicantibꝫ eū
inťfuit et ab eis ep̄alē ordinatōeȝ ip̄e ſuſcepit. Eudoxiꝰ igiť et achaciꝰ
cū ſuis ꝯſenſum prebētes his q̄ in nicea thracie geſta ſūt ꝑ baſilio et
eleuſio alios conſtituerūt ep̄os. de quibꝫ ſupuacaneū loqui nō cen-
ſeo de eunomio ſolū habito ſermone narrabo. Igiť cū eleuſio viuo
cizecenā eccłiaȝ ꝓcepiſſet eunomiꝰ. et populi ſalubritatē videret eudo
xius atqꝫ impatorē conſpiceret ſeuiētē ꝯᵗ eos q̄ creatū profitebantur
vnigenitū dei filiū eū ꝯpulit ut celaret hunc ſenſū nec eū apiret in-
ueſtigātibꝫ accuſatōibꝫ dicēs eunomio. Qm̄ oportuno tp̄e p̄dicabiꝰ
que mō celamꝰ et ignorātes docebimꝰ et ꝯtradicētes aut flectimꝰ ā
cogimꝰ ā punimꝰ. His promiſſionibꝫ ꝑſuaſus eunomiꝰ obumbra-
tā proferebat impietatē. Sȝ q̄ diuinis ſūt educati ſmonibꝫ. vidētes di-
ctoꝝ calliditatē moleſte q̄dē ferebāt apte ꝟ ꝯtdicē preſūptōis opꝰ et
non ſapiētie iudicabāt. Circūponētes gᵒ ſpeciem ſibimet hētice pra-
uitatis et hoc ſe eē fingētes. acceſſerūt ad domū eiꝰ rogātes ut eis ex-
poneret apte dogmatis veritatē nec pateret huc illuc qꝫ eos diuꝰ fer-
ri doctrinis. Tūc ille accepta preſūptōe ſenſū quē celabat aperuit.
Quibꝫ dicētibꝫ nīs eē nefariū ut non oēs ſub eo ꝯſtituti ꝟitate frue-
renť. His et hꝰmodi ſeductꝰ ꝟbꝫ ī ꝯuētu eccłie ſuā blaſphemiā reue-
lauit. At illi zelo ſuos aīos accēdētes ad ꝯſtātinopolī ꝓrexerūt. Et
primū quidē apud eudoxiū inſcripſerūt eunomiū. Quo eos nō ſu-
ſcipiēte adeūtes p̄ncipē peſtē illiꝰ cū gemitu pandiderūt. Dicebant
enī potiꝰ iſtiꝰ dicta impia eē qꝫ arrij. Pro his impator indignatꝰ
p̄cepit eudoxio ut deduceret eunomiꝰ et conuictꝰ ſacerdotio nudaret
Cūqꝫ freqūter ab accuſatoribꝫ importunitatē paſſus eudoxiꝰ decli-
naret adierūt rurſus impatorē Ingemiſcētes qꝛ nihil qḋ p̄cepat feciſ-
ſet eudoxiꝰ ſꝫ tantā deſpicēt ciuitatē blaſphemijs eunomij ꝑeūtē Tūc
conſtāciꝰ expulſurū ſe interminatꝰ ē eudoxiū niſi eunomiū iudican-
dū deduceret conuictū ī accuſatione puniret. Hoc metuens eudoxiꝰ
ſcripſit eunomio ut de cizico fugeret ſibi qꝫ reputaret qui nequaq̄m
eius monitionibꝫ obediſſet. Verū eunomius metuens abſceſſit q̄dē

ſed contumeliã nõ ferẽs proditionis quidẽ accuſabat eudoxiũ· leſũq̧
ſe et eciũ aſſerebat ac deinde gregẽ xp̃e cohortis inſtituit. Quicũq̧
enim eius dogmatis concordiã ſequebant̄· ab eudoxio receſſerũt·pro
ditionẽ accuſantes ei9· ſociantes ſemetipõs eunomio qui hacten9 ab
illo nomẽ hr̃e noſcunt̄. Hinc ergo hereticus factus eunomius·impi
etatis cumulo auxit arrij blaſphemias. Quia vero arrogantie ſerui
ens paſſioni xp̃um probat̄ fecíſſe collegiũ ipſa que ſũt geſta concla
mant. Nam cũ abdicatus ecius fuiſſet expulſus cũ eo egreſſus nõ
eſt licet doctorẽ eũ et dei hominẽ nominaret ſed manſit eudoxio cõiũ
ctus. Cum autem impietatis penas exigeret ratum non habuit oci
lij decretũ ꝫ ep̃os ordĩauit atq̧ preſb̃os ep̃ali dignitate p̃uatus. xliiij

Socrates

PER IDEM TEMPUS IN LAODICIA
ſyrie duo erant viri vno nomine nuncupati· pat̄ atq̧ natus
vterq̧ dicebatur appollinaris· pater preſbiterij dignitate functus ꝫ
filius autẽ habens lectoris officiũ grecoꝝ ambo doctores eloquiorum
pater grammaticus filius erat rhetor. Pater nanq̧ cum fuiſſet alexã
drinus genere et prius docuiſſet in berytho poſtea laodiciam veniẽs
duxit vxorem et filiũ habuit appollinarẽ. Tumc igitur ambo exerce
bantur cũ epiphanio ſophiſta· et cũ eſſent eius amici valde fouebãt
eum. Hoc metuens theodotus laodicenſis epiſcopus ne frequen=
ti confabulatione ſophiſte declinarẽt ad paganitatem prohibuit·ne
ad eius ſcolas accederẽt. Qui p̃uipẽdentes epiſcopum· epiphanij
amicicias magis amplectebant̄. Poſtea Georgius theodoti ſucceſſor
cum eos prohibere non potuiſſet· Ambos communione priuauit.
Tunc appollinaris filius arbitratus iniuriam et fretus eloquij tu=
more ſophiſtici nouitatẽ et ip̃e introduxit hereſeos· que nec fert̄ no=
men ab inuẽtore gerẽs id ẽ appollinariſte. Aiũt enĩ quidã excitatos
eos aduerſus georgium non tantũ propter predictam cauſam ſed q̧
videbãt eũ varia dogmata proferentem. Et nec quidem xp̃itentem
ſimilem patri filiũ ſicut erat ſeleucia conſtitutum·nunc autem ĩ arri
anam declinare ſentenciam. Quapropter velut oportunam ſu=
mentes occaſionem abſcedunt. Cumq̧ nullus eis intenderet ſub
ſchemate religionis· peſtem hereſeos introducunt.

Et primum dicebant aīaꝫ a deo verbo ī diſpenſatione incarnatōīs non aſſuptam ; deinde quaſi penitentia ducti corrigentes ſemetipos Adiecerūt ; Animā quidem aſſūptam que non tñ haberet mentem ſed deum verbum eē ꝓ mente in homine aſſūptum. Circa hoc itaqꝫ ſolum eē dicuntur corrupti qui nec illoꝝ nomine vocitantur. Nam trinitatem conſubſtantialem eſſe profitemur, xlv. Theodoric⁹

CVm inter hec Sapor rex perſarū contra romanos caſtrametaretur ; Conſtancius cum magno exercitu veniens ad Antiochiam fugauit hoſtes Quod nō milicia romanoꝝ egit ſed deus qui colitur a romanis. Tropheum ergo nunc ſtudio enarrare victorie.

Niſibis quam quidaꝫ antiochiam migdoniam vocāt ī termino poſita eſt perſicarum romanarum qꝫ terrarū, Huius erat eṗs. atqꝫ rector et dux Iacobus apoſtolice gratie radijs illuſtratus. cuius digna laudanda qꝫ miracula in hac hiſtoria dſcribere aut enumerare ſuꝑuacaneum iudicaui, Sed vnum tantūmodo eius opus cauſa narrationis exponam. Huius igitur ciuitatem romanis ſubditam perſarum exercitus obſidebat, Et cum lxx dies iugiter obſeruaret & multas quidem cepiſſet ciuitates plurima qꝫ circa hāc molimina poſuiſſet et valles atqꝫ foſſata pro capiēda vrbe feciſſet eam nequaqꝫ valuit obtinere, Poſtea vero perſe impetum migdonij fluminis ꝑ ciuitatem mediam ꝑperantis alonge retinentes. et vtraſqꝫ ripas eius facientes celſiores ut aqua in ſe collecta concreſceret. quo. vi maiori poſſit irruere. Cum vidiſſent iam etiam illas quas fecerant ſublimes ripas impleri ſubito auferentes quas fecerant catharactas. dimiſerunt impetum fluminis contra murū. Qui vehementis aque pondus non ferens eſt inclinat⁹ et cecidit, Quo facto ingrediēs aq̄ cum magno impetu etiam aliam partē muri vnde fluuius ſolebat exire cum magna ruina depoſuit. Hoc Sapor inſpiciens credidit ſe ſine pugna capere ciuitatem. Et illa quidem die quieuit. ut et fundus fluminis purgaret̄ et poſſet ambulari per fluuium. Altera vo die. cum omni militia credens ꝑ loca ruinoſa murorum ciuitatem intrare ; videns murum ex vtraqꝫ parte fabricatum, Ille nanqꝫ ſacratiſſim⁹ homo oratiōibꝫ milites confirmauit et alios vrbꝭ hītatoꝝ Quo facto et murū reſtituit et ꝓpugnacl'a fecit quibꝫ repellēt accedētes, Et hoc nō ad murū veniēs egit ſꝫ int̄ tēplū ſacꝫū dn̄o ſuplicans

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

adimpleuit. Porro Saporem nonſolū muri fabrica terruit· ſeđeti
am altera viſio perturbauit. Vidit enim ſtantē ſupra murū quēdā
imperiali ſcemate circumamictum · et tam purpura ꝙ̄ diademate
ſplendere. Arbitratus autem eē romanoꝝ imperatorem mortē mi:
natus eſt eis qui nunciauerant non cū illic eſſe preſentem. Quibꝰ
affirmātibus vera ſe dixiſſe· et conſtancium Antiochia commorari·
ex vultu quem videbat agnouit eorum verba eſſe veracia et ait· de:
um bella gerere pro romanis, Cunqꝫ hoc grauiter haberet · infelix
ſagittā dimiſit in aerem. Et cum vidiſſet qꝛ ī corpore eum iaculare
non poſſet · tñ a veſanie ſue impetu non receſſit. Tūc igit̄ Eſfrem
vir mirabilis et conſcriptor egregius apud ſiros· ſacratiſſimo Jaco:
bo ſupplicabat· ut veniret ad murum· et videns barbaros maledicti
onis iacula contra eos emitteret. Flexus ergo venerabibilis homo·
aſcendit in quandam turrim. Et cum milia miliū videret exercitꝰ
aliam maledictionē eis non pecijt niſi ciniſes et culices ut ꝑ parua
animalia ſupernam virtutē potuiſſent agnoſcere, Orationem vero
ſecute ſunt nebule ciniſoꝝ et culicū et elephantorū quidem promoſci
das· cum ſint caue · equoꝝ vero aliorumqꝫ iumentorū aures ſimul
et nares impleuerunt, At illi ferre vim paruorū aīaliū nō valētes
ſeſſores ſuos ductores ꝙ̄ excuſſos dorſibꝰ ꝓiecerunt· et diſruptas aci:
es confuderunt, Exercitumqꝫ reliquentes ſūmo impetu fugiebant,
Hoc modo ter miſerrimus imperator per paruam clementē ꝙ̄ corre:
ptionem in ſe cognoſcens factam a deo· habētem ꝓuidentiam aīarū
eum pie colentiū ſuū exinde reduxit exercitū ꝯfuſionē nō victoriam
ex illa obſidione percipiens. Quadrageſimūſextum,

Hoc itaqꝫ tempore Conſtātius Antiochia morabatur Et par:
tico prelio quieſcente · rurſus colligebat epōs · cogens omnes
negare verbum et vniꝰ ſubſtātie et alteriꝰ ſubſtantie. Verum cum
Eudoxius poſt Leoncium Antiochenam arripuiſſet ſedem· deinde
pulſus pꝰ mlta cōcilia. Cū cōſtātinopolitanum iniqꝫ tenuiſſet epā
tum Antiochena ecc̄ia paſtore priuata videbatur. Tunc ergo con:
uenientes epī cum eēnt plurimi et vndiqꝫ congregati dicebant im:
peratori· oportere primitus paſtorem conſtitui: et ita cum illo de do:
gmatibus cogitari. Capl'· xlvij·

ILlo tempore ſacratiſſimus Melecius ciuitatem quandam armenie regens et barbaros edocens ; quietem habere videbatur. Quem putantes arriani ſibi conſentire petierūt a conſtancio ut antiochene cōſtitueret̄ preſul eccl̄ie. Cum quibus etiam orthodoxi xp̄i caritatē eius vite et ſalubritatem rectorum dogmatum in eiꝰ ſubſcribere decreto ipſum ꝙ decretum. vtraqꝫ pars Euſebio ſamoſateno commendauit epiſcopo Veniente ſiquidem magno Melecio ; occurrit ei populus vtriuſqꝫ partis. Cū quibꝰ iudei pariter et pagani deſiderātes famoſiſſimum vidē melecium. Tunc imperator et ei et alijs qui exponē poterant iuſſit ut populis explanarent locū illū. Dn̄s creauit me in inicio viarū ſuarum ī opera ſua ; precipiens ut exceptores eorū verba conſcriberent Et quidem primum Georgius laodicie fetorem heretice peſtis euomuit ; poſt quem Achacius ceſaree quandā viſusꝰ mediam proferre doctrinam. multū ab illorum blaſphemia receſſit. non tamen ſūmū ap̄lice integritatis dogma ſeruauit. Tercius aūt magnus ſurrexit Melecius ; et rectitudinem regule ī ſacra diſputatione monſtrauit. Nam veluti quodam pōdere veritatis vtens. et quod plus et quod minus erat euitauit. Cumqꝫ turba vniuerſa faueret rogans ut breuem eis doctrine daret imaginem. tres oſtēdens digitos ; deinde colligens duos et vnum tendens illam laudabilem protulit vocem ; Tria quidem intelliguntur ſꝫ tanqꝫ de vno diſputamus.

Sozomenus.

EO tempore fertur archidiaconus eiꝰ eccl̄ie adhuc eo loquente. extenſa manu eius os obſtruxiſſe. At ille manu clariꝰ ſuam ſentenciam quam voce ſignauit. Tribus enim apertis digitis et denuo clauſis. et vno tantum digito rurſus extenſo. popl̄o ſcemate diuulgauit ; quia tres vnum ſint. Deinde archidiacono eiꝰ manū ore dimiſſo tenente libera voce clamabat nicenum ſeruari debere cōcilīū.

Capl̄. xlviij. Theodoricus.

COntra hanc doctrinam arriani calūnie linguas exacuerunt. Sabellianum aſſerentes ſanctum eē Meleciū. Ob quam rem principi ſuaſerunt ; ut in propriam prouinciam exilio mitteret̄. Et factus Euzoius aperte arrianum dogma laudabat. Hūc enī cū Ario magnus Alexander diaconatu priuauerat Hoc itaqꝫ facto ſanꝰ pp̄l's ab hereticis diuiſus. In ap̄licā ecciam poſitā loco qui dicitur

vetus conueniebat, Annis nanqꝫ trigīta poſtq̄ꝫ magnꝰ Euſtachiꝰ
fuerat expulſus orthodoxi arrianoꝝ onera ſūt ꝑpeſſi· rerū mutatiōeꝫ
volent ſuſtinētes.

SOZOMENVS.

SEquacibus enī Meleciȷ̄ cōmunicare noluerūt hi q̄ ab initio
nicenū dogma ſuauerāt dicētes· q2 ex arriano decreto Meleciꝰ
fuerit ordinatus · et ſequaces eiꝰ ab illis ſint baptizati. Ob quā rem
antiocena eccīa ī aliā diuiſit partē.

THEODORICVS

CVnqꝫ videret orthodoxi hereticoꝝ ēſcē magis impietatē et aplī
ci dogmatis defenſores apte debellari· ſcīmqꝫ Meleciū pulſū et
Euzoiū hereticū ordīatū · verboꝝ memorati ſūt que dicta ſūt Loth
Saluans inquit ſalua aīaꝫ tuā. Ad hec etiā euangelici verbi dicētis:
Si oculus tuꝰ dexter ſcādalizat te aufer eū et abiice abs te· idē eꝫ de
manu et pede dn̄o ſanciēte. Qui etiam adiecit dicēs Meliꝰ ē enī tibi
ut pereat vnū membrū tuū· q̄ꝫ q̄ totū corpꝰ ī gehennā mittat. dix̄

POrro mirabilis Euzebiꝰ cuiꝰ dudū memini decretū fuiſſe cō-
mendatum vidēs ꝑuaricatiōeꝫ pactoꝝ circa Meleciū medita-
tam ad ſuam reuerſus ē ciuitatē· Arriani vero ſcriptū teſtimoniū me-
tuentes Conſtancio ſuaſerunt· ut mitteret qui decretū in Melecio fa-
ctum ab Euſebio reuocaret. Tūc miſſus ē vere Dariꝰ qui hec velo-
citer adimpleret. Cumqꝫ veniſſet et imperatoris vba nunciaſſet tunc
Euſebius ammirandus cōmune inquit depoſitum nō reſtituam niſi
oēs q̄ tradiderūt dicant. Quod dum fuerat miſſus renūciaſſet, Indi-
gnatus imperator denuo miſit ut redderet qd̄ accepit adiiciēs ſcripto
ut ſi reddere nollet dexterā manū eiꝰ abſcidēt vbo tn̄ iubēs illi quem
miſit ne facēt qd̄ habebat ī lr̄is. Cūqꝫ eplaꝫ legiſſet Euſebiꝰ ac inue-
niſſet penā ab impatore dictatā cū dextera manu obtulit et ſiniſtraꝫ
ambas īcidi petēs. Nā decretū īqt nō dabo clarū arriane peſtis indi-
ciū. Hanc eiꝰ firmitatem Conſtantiꝰ vidēs laudauit egregie Mirā-
tur enī et impiȷ̄ reſiſtētiū ſibi laudes cū geſtoꝝ magnitudīe ſupant.

HEc igit̄ apud orientales agebant̄ ecclias. Sozomenus.
Interea Julianꝰ ceſar bello deuincens barbaros apud rhenū
fluuiū reſidētes· alios quidē pemit· alios cepit· claraqꝫ victoria deco-
ratꝰ· dū mediocritate vite atqꝫ māſuetudīe militibꝰ gratꝰ eēt ab eis
appellatꝰ Auguſtus. Hoc facto nihil de Conſtātio cogitans iudices
ab illo factos honoribꝰ mulcebat et ad illiꝰ inuidiā lr̄as pferebat·

quibꝫ oſtendēt eū xp̄i bellū ōr̄ magnēciū geſtū in italiā barbaros ī-
duxiſſe. Repēte religione mutata cū pri⁹ chriſtian⁹ eē putaret̄ ſemet
ip̄m pontificem noīauit· et veniens ad tēpla paganoꝝ ſacrificabat
ſubiectiſqꝫ talia colere ſuadebat. Cunqꝫ Conſtātī⁹ xp̄i bellū p̄ſicū
Antiochia moraret̄· ſperās ille q꜡ ſine bello poſſet illiricū detinē· ad
eos agebat iter· dicēs ſe velle Conſtantio ſatiſfacē tanq̄ꝫ nō ſpōte ſꝫ ꝑ
volūtate militū infulas imperij ſuſcepiſſet. Dicit̄ itaqꝫ q̄a dū ad
ad hos terminos acceſſiſſet vindemia collecta· circa occaſum pliadaꝝ
vuas denuo fuiſſe ꝓlatas· inſup etiā imbrē ex aere deſcēdētē in ei⁹
veſte ſimul et ceteroꝝ guttas ſingulas crucis formaſſe ſignacula.
Hoc facto videbat̄ et ip̄i et alijs q꜡ botris ext̄ tempus illatis bonū ei
panderet̄ indiciū. Imber aūt cadēs veſtem ſup̄ quam ceciderat robo-
raret· alij vero dicebant vuarū ſignū p̄t̄ temp⁹ ſignificare ꝑditiōꝫ
imꝑatoris ad inſtar h⁹modi botroꝝ et parui tp̄is ei⁹ fore impiū.
Porro de cruce dicebāt p̄nūciare hoc ſignū q꜡ ſit celeſte dogma xp̄iāo-
rum et oporteat ſignari cūctos crucis indicio. Vnde cognoſcit̄ quia
diuerſi interpretati quā dixerat imꝑator· veritate fraudati non ſunt
Vtrunqꝫ enī oportune dictum ſequēs tēp⁹ oſtēdit. Cū audiret itaqꝫ
Conſtātī⁹ ōt̄ ſe venire iulianū· inſtructione belli parthici derelicta
Constantinopolim veniebat. SOCRATES.

(E)T Mox Sicribis int̄ alicas atqꝫ cappadocas nimia contagi-
one appoplexie paſſiōe defūct⁹ ē· cōſulatu tauri et florēti tercia
die nouēbris mēſis anno vite ſue quadragesimo et quīto· ex quib⁹
tredecim cum p̄re regnauit· vigītiquinqꝫ poſt illū. Sozomen⁹.

(Q)Vo defūcto iulian⁹ quidē iam thracias obtinebat. Et non p⁹
multum conſtātinopolim veniēs appellat⁹ ē imꝑator.

Hiſtorie triptite liber quīt⁹ explicit.

Eiuſdem hiſtorie liber ſextus Incipit. Cap̄la eiuſdem libri.

De iuliani gn̄e diſciplīs et quomodo ꝑuenerit ad impiū. Primū
Quō iulian⁹ ad ritū deueniret paganoꝝ & de ſacrificijs idoloꝝ· ij·
Quomō etiā an̄ impiū latēter fuiſſet pagan⁹. iij·
Quam fuiſſet paganis infenſus. iiij·
Quia initio imperij ſui magis pep̄cit xp̄ianis. v·
Quomō Maris ep̄s chalcedonie ī facie redarguerit iulianū. vj·
Quia eos qui fuerant deportati a Cōſtantino reuocauit. ·vij·